

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายระดับภูมิภาค ทางปฏิบัติของนานาชาติ และกฎหมายไทยในการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

เงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นวิธีการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ชนิดหนึ่ง หากเกิดความเสียหายเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงิน การพาณิชย์ ความน่าเชื่อถือการยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสาธารณชน ดังนั้น จึงควรมีกฎหมายควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อจะช่วยก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมดูแล และเป็นมาตรการสำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมการใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้น ในอนาคต ด้วยเหตุผลดังได้กล่าวมาแล้ว จึงจำเป็นจะต้องศึกษาระบบกฎหมายสากล ในทางปฏิบัติของนานาชาติ ตลอดจนกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ว่ามีหลักการอย่างไรและประเทศไทยมีหลักการในการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์สอดคล้องกับในทางปฏิบัติของนานาชาติหรือไม่อย่างไร ตลอดจนการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อรับรองความเชื่อมั่นของผู้ใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

3.1 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ในระดับภูมิภาค

แม้เงินอิเล็กทรอนิกส์ถือกำเนิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกในรูปของบัตรพลาสติกรู้จักกันในชื่อ Smart Card ของบริษัท ไคเนอร์คัลบ แต่ด้วยสหภาพยุโรปมีแนวคิดที่จะควบคุมการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์อย่างเข้มงวดมากกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวความคิดว่า การออกกฎหมายในการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เคร่งครัดมากเกินไปอาจเป็นสาเหตุของการหยุดยั้งนวัตกรรมการชำระเงินรูปแบบใหม่ ดังนั้นในประเทศสหรัฐอเมริกาก็ออกกฎหมาย หรือหลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์น้อยกว่าสหภาพยุโรป¹ ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนจึงเลือกกฎหมายของสหภาพยุโรปมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ในประเด็นดังกล่าวต่อไป

---

¹ พักตร์ศิริ สือศิริธำรงค์.(2551).มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมผู้ประกอบการออกบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีชื่อนาคารพาณิชย์ .วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 62.

3.1.1 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ในระดับภูมิภาค : สหภาพยุโรป (European Union): Directive 2000/46/EC

Directive 2000/46/EC เป็นกฎหมายแม่แบบที่อนุญาตให้บริษัทเอกชนที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ (Non-bank) สามารถที่จะออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยให้คำจำกัดความว่าเงินอิเล็กทรอนิกส์ เป็นรูปแบบใหม่ของการชำระเงิน โดยเข้ามาแทนที่เหรียญ และธนบัตร ซึ่งถูกเก็บไว้ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น Chip Card หรือหน่วยความจำคอมพิวเตอร์ (Computer Memory) และได้ขยายรวมไปถึงการชำระเงินที่มีการจำกัดจำนวน ซึ่งใน Directive 2000/46/EC จะประยุกต์เอาหลักเกณฑ์พื้นฐานของกฎหมายที่ควบคุมสถาบันการเงิน (Credit institution) ใน Directive 2000/12/EC มาใช้บังคับ โดยมีเป้าหมายประการแรก เพื่อให้ทุกประเทศในสหภาพยุโรปมีหลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลผู้ประกอบการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่คล้ายคลึงกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการประสานในเรื่องของข้อกำหนดขั้นต่ำ ทั้งนี้เพื่อจะทำให้ผู้ประกอบการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับใบอนุญาตในประเทศใดประเทศหนึ่งที่เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปสามารถที่จะออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้ในทุกประเทศที่เป็นรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรป (A single EU passport) และผู้ที่มีอำนาจในการควบคุมดูแลการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศหนึ่งจะมีอำนาจในการควบคุมดูแลผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ในตลาดของสหภาพยุโรปทั้งหมด และลดระดับความเหลื่อมล้ำของการแข่งขันระหว่างผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นสถาบันผู้ให้สินเชื่อ เช่น ธนาคารพาณิชย์ และผู้สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นบริษัทเอกชน แม้ว่ามาตรการในการควบคุมดูแลผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นเอกชนที่มีความเข้มงวดน้อยกว่าที่ใช้กับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นธนาคารพาณิชย์ (Bank) แต่สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money Institution) มีข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจ และในด้านการลงทุนหลายประการ ซึ่งเป็นการสร้างความสมดุลของผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสองสถาบัน

ในส่วนของเป้าหมายอย่างอื่นในการตรากฎหมายเงินอิเล็กทรอนิกส์ คือ การคุ้มครองและรับรองความเชื่อมั่นของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางกรอบการทำงานที่รอบคอบ โดยการคุ้มครองในเรื่องความมั่นคงทางการเงิน และเสถียรภาพทางการเงินของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ และผ่านทางข้อกำหนดในการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์กลับคืนเป็นเงินสดตามมูลค่าที่แท้จริง (Par Value) ซึ่งบทบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง

สถาบันที่ได้รับอนุญาตให้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยทั่วไปก็จะมีลักษณะคล้ายกับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะต้องรักษาความเชื่อมั่นของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การยอมรับแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดตามมูลค่าปัจจุบัน โดยการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์กลับคืนเป็นเหรียญกษาปณ์ หรือธนบัตร หรือโอนเงินคืนให้กับผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยปราศจากค่าธรรมเนียม

และเพื่อป้องกันการเกิดอาชญากรรมทางการเงินสถาบันที่ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของ Directive 2000/12/EC² ในส่วนของการป้องกันการใช้ระบบทางการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟอกเงิน และประการสุดท้าย สถาบันที่ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีระบบการจัดการ ระบบทางการเงิน รวมถึงกลไกในการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ และมีความมั่นคง แต่อย่างไรก็ตาม สถาบันที่ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะมีภาระหน้าที่น้อยกว่าธนาคารพาณิชย์ ยกตัวอย่างเช่น สถาบันที่ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการรับฝากเงิน ถ้าเงินสดที่สถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้รับล่วงหน้าจากผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้แลกเปลี่ยนเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยทันที และสถาบันที่ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะไม่อยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งกฎหมายเกี่ยวกับการค้ำประกัน (Bank Guarantee) โดยเงินที่สถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้รับล่วงหน้าจากผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์จะไม่ถือว่าเป็นการฝากรับเงิน (Deposit Taking) ตาม Directive 2000/12/EC

ใน Directive 2000/46/EC เสนอแนวทางเกี่ยวกับระบบการควบคุมดูแลสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money Institution) โดยแยกต่างหากจากที่ใช้ควบคุมดูแลธนาคารพาณิชย์ ซึ่งหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการควบคุมดูแลสถาบันที่ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะมีความจำเพาะเจาะจงมากกว่า และมีความซับซ้อนน้อยกว่าที่ใช้กับธนาคารพาณิชย์ เช่น ในเรื่องข้อกำหนดเกี่ยวกับทุนจดทะเบียนเริ่มต้นธุรกิจที่น้อยกว่าข้อกำหนดเกี่ยวกับทุนจดทะเบียนเริ่มต้นของธุรกิจการธนาคารพาณิชย์³

1) สาระสำคัญของ Directive 2000/46/EC

ตาม Electronic Money Institutions Directive (Directive 2000/46/EC) ได้กำหนดลักษณะของเงินอิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่า เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นตัวแทนของเหรียญกษาปณ์ และธนบัตร และวางกฎเกณฑ์ในการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยอนุญาตให้บริษัทเอกชนซึ่งมิใช่ธนาคารพาณิชย์ (Non-Bank) สามารถดำเนินธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เงินอิเล็กทรอนิกส์ และสร้างการแข่งขันในทางการตลาด ดังนั้นสหภาพยุโรปจึงได้บัญญัติกฎหมายฉบับนี้ขึ้น เพื่อควบคุมบริษัทเอกชนผู้ประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นธนาคารพาณิชย์ และผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่

² DIRECTIVE 2000/12/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 20 March 2000 relating up and pursuit of the business of credit institutions.

³ พักตร์สิริ สื่อศิริธำรงค์. อ่างแล้วเชิงอรธที่ 1. หน้า 102-106.

เป็นสถาบันผู้ให้สินเชื่อ เช่น ธนาคารพาณิชย์อยู่ภายใต้บังคับของ Directive 2000/12/EC⁴ และผู้ประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ หรือที่เรียกว่าสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money Institution) อยู่ภายใต้บังคับของ Directive 2000/46/EC โดยโครงสร้างที่มีความสำคัญของกรอบการทำงานภายใต้ Directive 2000/46/EC มีดังต่อไปนี้

1) ข้อกำหนดเกี่ยวกับเงินลงทุนในการเริ่มต้นกิจการ

2) ข้อกำหนดเกี่ยวกับเงินสำรอง

3) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ เช่นข้อกำหนดเกี่ยวกับการจำกัดการลงทุน และข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจของสถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้บังคับ Directive 2000/46/EC ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลผู้ประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยมีสาระสำคัญต่อไปนี้

2) หลักเกณฑ์ของ Directive 2000/46/EC

กำหนดให้สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Institution) คือ บุคคล หรือนิติบุคคล อื่นตามกฎหมาย นอกเหนือจากสถาบันผู้ให้สินเชื่อ (Credit Institution) ซึ่งได้ออกวิธีการชำระเงินในรูปแบบของเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำจำกัดความของ “เงินอิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Money) จะครอบคลุมไปถึง “เงินสดอิเล็กทรอนิกส์” (Electronic Cash) ด้วย โดยเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องถูกเก็บไว้ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะแตกต่างจากบัตรเครดิตที่มูลค่าทางการเงินจะไม่ถูกเก็บอยู่ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นบัตรเครดิตจึงไม่รวมอยู่ในคำจำกัดความของ “เงินอิเล็กทรอนิกส์” และมูลค่าของเงินอิเล็กทรอนิกส์จะถูกแทนที่โดยการอ้างสิทธิเรียกร้องเอาจากผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ และเงินอิเล็กทรอนิกส์ถูกกำหนดว่าเป็นวิธีการชำระเงินที่จะต้องได้รับการยอมรับจากบุคคลภายนอกที่มีข้อตกลงกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (ไม่ใช่ได้รับการยอมรับเพียงเฉพาะผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น) ดังนั้น เงินอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ได้กับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์รายนั้นเพียงรายเดียวจะไม่ถือว่าเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามความหมายของ Directive 2000/46/EC

สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดทุกรายจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของ Directive 2000/46/EC โดยมีข้อยกเว้นสำหรับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก (Small Electronic Money Issuer) อาจได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตาม Directive 2000/46/EC ลักษณะเด่นของกฎหมายที่ใช้ควบคุมผู้ประกอบธุรกิจสถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์ฉบับนี้ คือ มีบทบัญญัติในการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่หลายประการ เช่น กำหนดให้สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องรับแลกเปลี่ยนเงิน

⁴ Directive 2000/12/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 20 March 2000 relating of the taking up and pursuit of the business of credit institutions.

อิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดเสมอ โดยถือเป็นสิทธิของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับวิธีการชำระเงินประเภทนี้ แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าเงินอิเล็กทรอนิกส์จะสามารถแลกเปลี่ยนคืนเป็นเงินสดได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าเงินสดที่ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้รับจากผู้บริโภคจะถือเป็นเงินฝากตามความหมายของ Banking Directive ซึ่งตามบทบัญญัตินี้จะมีผลสองประการ กล่าวคือ

- 1) สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะมีหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์กลับคืนเป็นเงินสด ในรูปเหรียญกษาปณ์ หรือธนบัตร หรือ โดยการ โอนเข้าบัญชีของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ ตามแต่ข้อตกลง
- 2) สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะออกเงินอิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าเงินสดที่ตนเองได้รับมาไม่ได้

โดยใน Directive 2000/46/EC ได้กำหนดให้แสดงไว้ในสัญญาระหว่างผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์และผู้บริโภคอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเงื่อนไขในการแลกเงินอิเล็กทรอนิกส์กลับคืนเป็นเงินสด โดยผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์มีสิทธิเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับการให้บริการแลกคืนเงินสดได้เท่าที่มีความจำเป็น เพื่อการดำเนินการแลกคืนเงินเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามใน Directive 2000/46/EC ไม่ได้กำหนดระยะสิ้นสุดในการแลกเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสด และได้กำหนดให้สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เท่ากับจำนวนเงินที่ผู้บริโภคได้ส่งมอบให้กับสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้สินเชื่อ หรือออกเงินอิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าจำนวนเงินที่ได้รับล่วงหน้าจากผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจให้สินเชื่อ เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคอีกทั้งยังมีข้อจำกัดในเรื่องการนำเงินที่ได้รับล่วงหน้าจากผู้บริโภคไปใช้ประโยชน์อีกด้วย

- 3) ขอบเขตในการบังคับใช้ และการควบคุมดูแลสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ Directive 2000/46/EC Directive 2000/46/EC มีขอบเขตในการบังคับใช้กับผู้ประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีธนาคารพาณิชย์เท่านั้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการติดตาม และควบคุมดูแลผู้ประกอบธุรกิจออก

⁵ Directive 2000/46/EC Article 3 1. A bearer of electronic money may, during the period of validity, ask the issuer to redeem it at par value in coins and bank notes or by a transfer to an account free of charges other than those strictly necessary to carry out that operation.

⁶ Directive 2000/46/EC Article 1 (1) This Directive shall apply to electronic money institutions.

เงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ (Credit Institution)⁷ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลที่นำมาปรับใช้กับสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เข้มงวดน้อยกว่าที่ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ทั่วโลก ในการควบคุมดูแลสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่ง Directive 2000/46/EC ได้กำหนดว่า สถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีการจัดการอย่างมั่นคง และรอบคอบ และจะต้องมีกระบวนการในการบริหารงาน และกระบวนการทางบัญชี และกลไกในการควบคุมภายในสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์อย่างเพียงพอ โดยกลไกในการควบคุมดูแลจะต้องตอบสนองกับทั้งความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงในด้านอื่นของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรวมไปถึงความเสี่ยงทางเทคนิค และความเสี่ยงเกี่ยวกับขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์นอกจากนี้กลไกในการควบคุมดูแลยังครอบคลุมไปถึงนิติบุคคลอื่น ซึ่งทำหน้าที่ดำเนินการ หรือหน้าที่ในการช่วยเหลืออย่างอื่นเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

Directive 2000/46/EC ได้บัญญัติให้นำเอาบทบัญญัติบางบทบัญญัติใน Banking Directive มาปรับใช้กับสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ด้วย นอกจากนี้ Directive 2000/46/EC ได้กำหนดให้สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ปฏิบัติตามกฎหมายปราบปรามการฟอกเงิน Directive on Money Laundering 1991 ภายใต้กฎหมายปราบปรามการฟอกเงินกำหนดให้สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงิน และจัดให้ลูกค้าแสดงตน กล่าวคือ ในกรณีที่ลูกค้าต้องการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสด โดยการโอนเงินผ่านธนาคาร หรือสถาบันการเงิน และหากธุรกรรมต้องการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดมีความน่าสงสัย ผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์มีหน้าที่ที่จะต้องแสดงตน เพื่อเป็นการป้องกัน และขัดขวางการฟอกเงิน

4) ขอบเขต และข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

สถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์มีขอบเขตในการประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามคำจำกัดความของ Directive 2000/46/EC และธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น กิจกรรมบางอย่างแม้ว่าจะเป็นกิจการของธนาคารพาณิชย์ สถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์ก็สามารถกระทำได้ แต่สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะไม่สามารถให้สินเชื่อกับลูกค้า และสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถประกอบธุรกิจรับฝากเงินจากประชาชน เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่ถูกควบคุมโดย The Banking Directive

⁷ Directive 2000/46/EC Article 1 (2) It shall not apply to the institutions referred to in Article 2(3) of Directive 2000/12/EC.

⁸ Directive 2000/46/EC Article 2.

⁹ Directive 2000/46/EC Article 1, (3) (a) และ Article 1 (5) (a),(b).

การดำเนินธุรกิจของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะถูกจำกัดเฉพาะการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ และกิจการที่มีความเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น เช่นการบริหารจัดการระบบการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ และหน้าที่อันเป็นส่วนประกอบหนึ่งของการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ การจัดการวิธีการชำระเงินรูปแบบอื่น และการให้บริการจัดเก็บข้อมูลลงในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในนามของบริษัทอื่น (นิติบุคคลรายอื่น) หรือสถาบันอื่น แต่ไม่รวมถึงการให้สินเชื่อในรูปแบบต่าง ๆ และประการสุดท้าย สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะไม่ถือครองทรัพย์สินหรือถือหุ้นในบริษัทอื่น เว้นแต่เป็นบริษัทที่ดำเนินกิจการ หรือมีหน้าที่ในการช่วยเหลืออย่างอื่นอันเกี่ยวเนื่องกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ออกไป หรือได้จัดจำหน่ายโดยสถาบันที่เกี่ยวข้อง¹⁰ โดยข้อจำกัดเหล่านี้ได้บัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการจำกัดความเสี่ยงในเรื่องการขาดสภาพคล่องของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

ภายใต้ข้อกำหนดของ Directive 2000/46/EC สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ (Non-Bank Electronic Money Issuer) อาจจะสามารถประกอบธุรกิจได้ ดังนี้

- (1) การจัดการเกี่ยวกับการลงทุนของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์นั่นเอง
  - (2) การจัดเก็บข้อมูลลงในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Device)
  - (3) จ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้น
  - (4) ดำเนินกิจการที่มีความเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกับทั้งสามข้อข้างต้น
  - (5) จัดหาการปฏิบัติงาน และให้บริการอย่างอื่นที่มีความเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยคู่สัญญาฝ่ายที่สาม รวมถึงการจัดจำหน่ายเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยคู่สัญญาฝ่ายที่สาม
- 5) ทุนจดทะเบียนในการเริ่มดำเนินกิจการ และการดำรงเงินทุนสำรอง**

ใน Directive 2000/46/EC กำหนดให้สถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีทุนจดทะเบียนในการเริ่มดำเนินกิจการไม่น้อยกว่า 1 ล้านยูโร¹¹ และการดำเนินธุรกิจของสถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องจัดให้มีระบบในการจัดการที่รอบคอบ เพื่อให้สถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์มีความมั่นคง และมีความน่าเชื่อถือ ตลอดจนจะต้องมีขั้นตอนในการบริหาร และการจัดทำบัญชีรวมถึงต้องมีกลไกในการควบคุมภายในสถาบันอย่างเพียงพอ¹²

สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องดำรงเงินทุนสำรอง (Reserve) ซึ่งเป็นส่วนของเจ้าของในสัดส่วนที่เท่ากับ หรือสูงกว่า 2% ของจำนวนเงินอิเล็กทรอนิกส์สูงสุดที่ได้ออกไป หรือ 2% ของค่าเฉลี่ยเมื่อหกเดือนที่ผ่านมาของความรับผิดชอบทางการเงินที่เกี่ยวกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ออกไป โดย

¹⁰ Directive 2000/46/EC Article 1 (5).

¹¹ Directive 2000/46/EC Article 4 (1).

¹² Directive 2000/46/EC Article 7.

มาตรการต่าง ๆ ที่ใช้ในการควบคุมดูแลสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์มีความคล้ายคลึงกับการควบคุมดูแลธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ แต่มีลักษณะที่น้อยกว่า และง่ายต่อการปฏิบัติตาม เมื่อเทียบกับการควบคุมดูแลธุรกิจการธนาคารพาณิชย์

วัตถุประสงค์ของการกำหนดเงินทุน

ผู้ประกอบการธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จำเป็นต้องมีเงินลงทุนอย่างเพียงพอ เพื่อ

- (1) รักษาโครงสร้างของบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์
  - (2) การรักษาความปลอดภัยและจัดการความรับผิดในสินทรัพย์ของบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์
- ให้สามารถแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดได้ เมื่อผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์เรียกร้อง และ
- (3) การรักษาความเชื่อมั่นของสาธารณะชน และผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์

6) ข้อกำหนดในการคุ้มครองผู้บริโภค

แม้ว่า Directive 2000/46/EC จะเป็นแม่แบบของกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมผู้ประกอบการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นบริษัทเอกชนที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายฉบับนี้มีลักษณะที่ในการคุ้มครองผู้บริโภค¹³ เพื่อรับรองความเชื่อมั่นของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์อยู่หลายประการ กล่าวคือ

(1) การรับแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสด

สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์มีหน้าที่ในการรับแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินตราที่ออกโดยรัฐบาลกลาง ในรูปของเหรียญ ธนบัตร หรือโดยการโอนเข้าบัญชีของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามยอดเงินอิเล็กทรอนิกส์คงเหลือในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีที่ผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์เรียกร้องในระหว่างที่เงินอิเล็กทรอนิกส์ยังคงใช้งานได้ (ไม่หมดอายุ) โดยต้องไม่มีค่าธรรมเนียมในการแลกคืน เว้นแต่ค่าธรรมเนียมที่มีความจำเป็นในการดำเนินการคืนเงิน เช่น ค่าธรรมเนียมในการโอนเงินเข้าบัญชีของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์

ใน Directive 2000/46/EC กำหนดว่า สัญญาระหว่างผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ และผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องแสดงเงื่อนไขในการแลกคืนเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นเงินสดเอาไว้ในสัญญาอย่างชัดเจน โดยในสัญญาอาจจะระบุเงื่อนไขขั้นต่ำสำหรับการแลกคืนเงินสด โดยเงื่อนไขขั้นต่ำในการแลกคืน โดยมูลค่าคงเหลือในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จะต้องมากกว่า 10 ยูโร (Euro)

ข้อกำหนดในการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดให้กับผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นข้อกำหนดที่มีความจำเป็น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือ ในกรณีที่เงินอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ถือยังใช้ไม่หมด หรือเงินอิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถใช้

¹³ Directive 2000/46/EC Article 3

การได้ เนื่องจากไม่มีร้านค้าใดให้การยอมรับ ผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์สามารถส่งเงินอิเล็กทรอนิกส์กลับคืนไปยังผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแลกเปลี่ยนคืนเป็นเงินตราที่ออกโดยรัฐบาลกลางได้

(2) ข้อจำกัดในการนำเงินที่ได้รับล่วงหน้าจากผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ไปลงทุน

การที่สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์นำเงินของลูกค้าไปลงทุนในกิจการต่าง ๆ เพื่อแสวงหาผลกำไรให้แก่กิจการอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงกับผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากเงินที่อยู่ในความครอบครองของผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยแท้จริงเป็นเงินของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นใน Directive 2000/46/EC จึงได้บัญญัติให้มีการจำกัดการลงทุนของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money Institution)¹⁴

สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์สามารถที่จะนำเงินที่ได้รับล่วงหน้าจากผู้บริโภคไปลงทุนได้ แต่ใน Directive 2000/46/EC มีข้อกำหนดในการจำกัดในเรื่องการลงทุน กล่าวคือ จะต้องเป็นการลงทุนในทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องสูง และมีความเสี่ยงต่ำเท่านั้น¹⁵ เช่น การถือครองเงินสด หรือสิ่งที่มีสภาพคล่องเทียบเท่าเงินสด ทรัพย์สิน หรือสิ่งของที่ถูกออกโดยรัฐบาลกลาง หรือ ธนาคารกลาง ทรัพย์สิน หรือสิ่งของที่ถูกออกโดยประชาคมยุโรป ทรัพย์สิน หรือสิ่งของที่รัฐบาลกลาง และธนาคารกลาง หรือประชาคมยุโรปเป็นผู้ค้ำประกัน¹⁶ เงินสดที่ฝากไว้กับสถาบันผู้ให้สินเชื่อ (Credit Institution) เช่น ธนาคารพาณิชย์ หรือการลงทุนในตราสารหนี้ที่มีสภาพคล่องสูง (Debt Instrument) ที่ออกโดยบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์กับสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ และได้รับการยอมรับจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศนั้น ๆ ว่าเป็นตราสารหนี้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด นอกจากนี้การลงทุนในแต่ละประเภทต้องได้รับการพิจารณาจากเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจว่าเป็นการลงทุนที่มีสภาพคล่องอย่างเพียงพอ¹⁷

ข้อจำกัดที่เข้มงวดในการนำเงินที่ได้รับล่วงหน้าจากประชาชนไปลงทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองว่าเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์สามารถใช้งานได้ และสามารถแลกเปลี่ยนคืนเป็นเงินสดได้ตลอดเวลา ดังนั้น บทบัญญัติในเรื่องนี้จึงกำหนดให้สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องเตรียมเงินสำหรับการไถ่ถอนมูลค่าเงินอิเล็กทรอนิกส์อยู่ตลอดเวลา ซึ่งบทบัญญัติในส่วนนี้ยังมีวัตถุประสงค์ป้องกันมิให้สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เกิดปัญหาในเรื่องความมั่นคงทางการเงินอีกด้วย

¹⁴ Directive 2000/46/EC Article 3 Redeemability.

¹⁵ Directive 2000/46/EC Article 5 (1)-(6).

¹⁶ Directive 2000/12/EC Article 43.

¹⁷ Rolf H. Weber, "EC E-Money Directive Background, Problems and Prospective," The London Institute of international Banking, Finance and Development Law Ltd, P.18. อ้างใน พักตร์ศิริ สื่อศิริธำรงค์. อ้างแล้ว
เชิงอรรถที่ 1 . หน้า 113.

7) การควบคุมภายในสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

ข้อกำหนดใน Directive 2000/46/EC ในเรื่องของการควบคุม และจัดการภายในของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งใน Directive ได้กำหนดไว้ว่า ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ควรมีการจัดการที่มั่นคง และรอบคอบ และมีกระบวนการในการบริหาร การทำบัญชีที่ดี รวมทั้งต้องมีกลไกในการควบคุมภายในอย่างเพียงพอ และระบบในการบริหารจัดการควรที่จะตอบสนองต่อความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงอย่างอื่น ซึ่งสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์มีความเสี่ยง รวมถึงความเสี่ยงทางด้านการดำเนินการ และความเสี่ยงทางด้านเทคนิค และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลอื่น ๆ ที่ปฏิบัติการ และทำหน้าที่เกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกับการดำเนินธุรกิจการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์¹⁸

สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีกลไกในการควบคุมภายในสถาบันอย่างเพียงพอ กล่าวคือ จะต้องมีส่วนในการจัดการ การบริการ และการทำบัญชีที่มั่นคง และรอบคอบ โดยขั้นตอนนี้จะต้องตอบสนองต่อความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงด้านการเงิน และความเสี่ยงในด้านอื่น ๆ รวมถึงความเสี่ยงทางด้านเทคนิค และความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากคู่สัญญาฝ่ายอื่นในกระบวนการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผู้จัดจำหน่ายบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ ผู้บรรจุมูลค่าเงินอิเล็กทรอนิกส์ลงในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์¹⁹

8) อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแลสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในแต่ละประเทศที่เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป มีอำนาจตรวจสอบสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money Institution) ว่าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดในเรื่องเงินลงทุน ในการเริ่มดำเนินการ และการปฏิบัติตามข้อจำกัดในเรื่องการจำกัดการลงทุนรวมถึงข้อกำหนดอย่างอื่นภายใต้ Directive 2000/46/EC หรือไม่ โดยการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่จะต้องกระทำไม่น้อยกว่า 2 ครั้งต่อปี

9) ข้อยกเว้นการบังคับ Directive 2000/46/EC

รัฐสมาชิกอาจกำหนดข้อยกเว้นเกี่ยวกับการใช้บทบัญญัติใน Directive 2000/46/EC ในบางมาตรา หรือทั้งหมดทุกมาตรากับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์บางประเภท ในกรณีดังต่อไปนี้²⁰

(1) ถ้าจำนวนรวมทั้งหมดของเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์รายนั้นได้ออกให้แก่ผู้บริโภคมีจำนวนจำกัด กล่าวคือ จำนวนรวมของความรับผิดชอบทางการเงินเกี่ยวกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ออกไปไม่เกินกว่า 5 ล้านยูโร และจะต้องไม่เกิน 6 ล้านยูโร ตลอดระยะเวลาการ

¹⁸ Directive 2000/46/EC, Article 7

¹⁹ พักตร์สิริ สื่อศิริธำรงค์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 33-34.

²⁰ Directive 2000/46/EC, Article 8.

ดำเนินธุรกิจ หรือ

(2) เงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกรอกโดยผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์รายนั้นจะต้องได้รับการยอมรับในวงจำกัด กล่าวคือ ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการชำระเงิน โดยบริษัทในเครือของผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งบริษัทในเครือมีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน หรือมีหน้าที่ในการช่วยเหลือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือเป็นผู้จัดจำหน่าย หรือเป็นบริษัทแม่ หรือบริษัทสาขาของบริษัทแม่เท่านั้น

2.1) บริษัทที่ยอมรับชำระด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือภายในพื้นที่อื่นที่ถูกจำกัด

2.2) บริษัทที่ยอมรับชำระด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางการเงิน หรือในทางธุรกิจกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

(3) เงินอิเล็กทรอนิกส์ภายในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับวัตถุประสงค์ในการทำการชำระเงิน มูลค่าของเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกเก็บรักษาไว้ในอุปกรณ์จะต้องไม่เกินกว่า 150 ยูโร

ภายใต้ Directive 2000/46/EC ได้เปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกกำหนดข้อยกเว้นการบังคับใช้บทบัญญัติเหล่านี้กับสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีขนาดเล็ก และสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้กับบริษัทในเครือ หรือบริษัทที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เอง โดยการกำหนดข้อยกเว้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก (Small E-Money Issuer) และผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกใช้เงินในวงจำกัด สามารถออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยไม่ต้องมีภาระหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ไม่มีผลบังคับ แต่บริษัทที่ได้รับการยกเว้นเหล่านี้จะไม่สามารถใช้สิทธิตาม EU Passport ได้ กล่าวคือไม่สามารถที่จะดำเนินการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศสมาชิกอื่น ๆ ในสหภาพยุโรปได้

10) การออกบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้บังคับ Directive 2000/46/EC

ภายใต้บังคับของ Directive 2000/46/EC การออกบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Prepaid Card) เป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแล ผู้ออกบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องได้รับใบอนุญาต ซึ่งใน Directive 2000/46/EC มุ่งเน้นไปที่บัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถใช้ได้หลายวัตถุประสงค์ (Multi Purpose Prepaid Card) ส่วนบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกโดยมีวัตถุประสงค์อย่างเดียว (Single Purpose Prepaid Card) เช่น บัตรโทรศัพท์ บัตรของศูนย์อาหาร และบัตรที่นำไปใช้กับร้านค้าเพียงร้านเดียว หรือใช้ได้กับผู้ออกบัตรฯ จะไม่อยู่ภายใต้บังคับของ Directive นี้

ผู้ประกอบการธุรกิจออกบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของ Directive 2000/46/EC ทุกประการตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น เว้นแต่จะเป็นผู้ออกบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก

ที่ได้รับยกเว้นตาม Article 8 จะได้รับยกเว้นให้ไม่อยู่ภายใต้บังคับของ Directive 2000/46/EC ซึ่งการยกเว้นจะขึ้นอยู่กับการบัญญัติกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปแต่ละประเทศ

11) การนำ Directive 2000 /46/EC ไปบังคับใช้เป็นกฎหมายภายใน

รัฐสมาชิกของสหภาพยุโรปได้นำแนวทางของ Directive 2000/46/EC ไปออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ในประเทศของตนเอง (Implementation) โดยในการบัญญัติกฎหมายเพื่อรองรับหลักการของ Directive 2000/46/EC ของแต่ละประเทศในสหภาพยุโรปมีความคล้ายคลึงกัน หลักการ แต่รายละเอียดปลีกย่อยจะมีความแตกต่างกันออกไป เช่น ความแตกต่างในเรื่องคำจำกัดความของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Institution) ซึ่งจากการศึกษาพบได้ว่าได้แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง กล่าวคือ

(1) สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Institution) ถือเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันที่ให้สินเชื่อ (Credit Institution) เช่น ธนาคารพาณิชย์ ประเทศที่ใช้แนวทางนี้ ได้แก่ ประเทศเยอรมันนี เนเธอร์แลนด์ สเปน โปรตุเกส

(2) สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Institution) เป็นหน่วยงานทางธุรกิจที่ออกเครื่องมือในการชำระเงินในรูปแบบของเงินอิเล็กทรอนิกส์ และต้องได้รับใบอนุญาตในการดำเนินธุรกิจ ประเทศที่ใช้แนวทางนี้ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ไอแลนด์ เดนมาร์ก สวีเดน

การนำ Directive 2000/46/EC ไปปฏิบัติในรัฐสมาชิกของสหภาพยุโรป โดยขอยกตัวอย่างการนำหลักการของการควบคุมดูแลผู้ประกอบการธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศอังกฤษโดยจะกล่าวต่อไป

3.2 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ในทางปฏิบัติของนานาชาติ (State Practice)

เนื้อหาในส่วนนี้จะทำการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ และบัตรที่ใช้ซื้อสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคได้ชำระเงินค่าบัตรเครดิตล่วงหน้า ซึ่งจะนำมาเป็นแบบอย่างในการพิจารณาการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้บริโภคได้มีการชำระเงินค่าบัตรเครดิตล่วงหน้า เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนากฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภคต่อไป โดยผู้เขียนเลือกศึกษากฎหมายของต่างประเทศดังต่อไปนี้ คือ

3.2.1 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ในประเทศอังกฤษ

กระทรวงการคลังแห่งสหราชอาณาจักรมีแนวความเห็นว่าการปรากฏขึ้นของเงินอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นโอกาสที่ดีในการสร้างวิธีการชำระเงินที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพต่อระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) และการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะกลายเป็นธุรกิจใหม่อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้ผู้ค้าปลีกรายใหญ่ บริษัทคอมพิวเตอร์ หรือบริษัทสื่อสารโทรคมนาคมเข้าสู่ตลาดการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้กระทรวงการคลังยังมีแนวความเห็นที่ว่า บริษัทเอกชนที่มีฐานะการพาณิชย์สามารถที่จะประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้

ประเทศอังกฤษได้รับเอา Directive 2000/46/EC มาปฏิบัติตาม โดยการแก้ไขเพิ่มเติม The Financial Services and Market Act 2000 (Regulation Activities) Amendment Order 2002 โดยมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดให้การประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นกิจการที่ได้รับการควบคุมดูแลภายใต้ The Financial Services and Market Act 2000 (FSMA) และการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก่อให้เกิดผล 3 ประการ คือ

1) การออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นธุรกิจที่ถูกควบคุมดูแล (Regulated Activity) มีผลทำให้บุคคลที่ไม่ได้รับใบอนุญาต (License) ในการประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ FSMA 2000 ไม่สามารถประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้ เว้นแต่ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์บางประเภทที่ได้รับการยกเว้นตาม FSMA สามารถออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาตจาก FSA (Financial Services Authority) หรือบุคคลที่ได้รับความยินยอมตามพระราชบัญญัตินี้ โดยผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีฐานะการพาณิชย์จะต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของ Part IV Permission to carry on regulated activities ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ โดย Part IV กำหนดถึงธุรกิจที่บริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีฐานะการพาณิชย์จะสามารถกระทำได้ ข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องการลงทุนของบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์และข้อกำหนดอย่างอื่นตามที่ FSA กำหนด

2) บริษัทที่ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ สถาบันผู้ให้สินเชื่อ (Credit Institution) Building Societies และสถาบันเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money Institution) ซึ่งจะถูกลงควบคุมดูแลคล้ายคลึงกับธนาคารพาณิชย์ แต่กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการควบคุมผู้ประกอบการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีฐานะการพาณิชย์จะมีความเข้มงวดน้อยกว่า²¹

²¹ Gbenga Bamodu, "The Regulation of Electronic Money Institution in the United Kingdom," *Journal of Information Law and Technology*, (2003, December 15). อ้างใน พักตร์ศิริ สื่อศิริธำรงค์. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 1. หน้า 117.

3) กำหนดให้ผู้มีอำนาจตาม The Financial Services and Market Act 2000 (FSMA) คือ Financial Services Authority (FSA) โดยให้อำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติมได้ นอกเหนือจากที่ปรากฏอยู่ใน Directive 2000/46/EC ยกตัวอย่างเช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ และข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้บริการที่มีความเกี่ยวข้องกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดย FSA สามารถที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ เพื่อบังคับใช้กับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ Section 138 ของ FSMA²²

การปฏิบัติตาม Electronic Money Directive (Directive 2000/46/EC) ภายใต้กฎหมายของประเทศอังกฤษมีวัตถุประสงค์ เพื่อก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการแข่งขันทางธุรกิจ การคุ้มครองผู้บริโภค และเสถียรภาพทางการเงิน โดยได้เพิ่มธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เข้าไปใน “กิจการที่ถูกรับควบคุมดูแลอย่างอื่น” ภายใต้ FSMA ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติม FSMA ได้ครอบคลุมไปถึงคำจำกัดความของเงินอิเล็กทรอนิกส์ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องปฏิบัติตาม ข้อยกเว้นของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์บางประเภทที่ไม่ต้องขอรับใบอนุญาตในการประกอบการ และการเตรียมการเพื่อให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่เดิมก่อนที่กฎหมายฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ เข้ามาอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกฎหมายฉบับนี้

คำจำกัดความของเงินอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ The Financial Services and Market Act 2000 (Regulation Activities) Amendment Order 2002 ได้ให้คำจำกัดความของเงินอิเล็กทรอนิกส์ไว้ ดังนี้ “เงินอิเล็กทรอนิกส์”²³ หมายความว่า มูลค่าทางการเงิน ซึ่งได้รับการแทนที่โดยการเรียกร้องเอาจากผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่ง

- 1) มูลค่าทางการเงินได้เก็บไว้ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
- 2) ได้ออกในหลักฐานการรับเงิน และ
- 3) ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการชำระเงินโดยบุคคลอื่น นอกเหนือจากผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยคำจำกัดความนี้อ้างอิงหลักการใน Directive 2000/46/EC Article 1 (3) (b) (i) และ (iii)

²² HM Treasury, “Implementation of the E-Money Directive,” A consultation Document, (October 2001). อ้างใน พัทธ์ธีร์ สือศิริธำรงค์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1 .หน้า 118.

²³ The Financial Services and Market Act 2000 (Regulation Activities) Amendment Order 2002 Article 2 ” electronic money ” means monetary value, as represented by a claim on the issuer, which is-

- (a) Stored on an electronic device;
- (b) Issued on receipt of funds; and
- (c) Accepted as a means of payment by persons other than the issuer;”

จำนวนเงินที่บริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้รับมาจากผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ในการแลกเปลี่ยนเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ไม่ถือว่าเป็นเงินฝากตาม Article 5 ของ The Financial Services and Market Act 2000 (Regulation Activities) Amendment Order 2002 ถ้าเงินสดที่ได้รับจากการที่ผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์มานั้น ได้ถูกแลกเปลี่ยนเป็นเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยทันที²⁴

The Financial Services and Market Act 2000 (Regulation Activities) Amendment Order 2002 มีหลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลผู้ประกอบการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1) หลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

1.1) กำหนดให้การประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นธุรกิจที่ถูกควบคุมดูแล²⁵ โดยผู้ประกอบการต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมาย เว้นแต่ บุคคลที่ได้รับการรับรองว่าเป็นผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก ตาม Article 9 (C)²⁶ แต่อย่างไรก็ตาม บุคคลที่ได้รับการยกเว้นจะต้องได้รับหนังสือรับรอง และหนังสือรับรองนั้นจะต้องไม่ถูกยกเลิก หรือเพิกถอน

1.2) ผู้ยื่นคำขอประกอบธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องเป็นบริษัท หรือเป็นห้างหุ้นส่วนที่ถูกจัดตั้งภายใต้กฎหมายของประเทศอังกฤษ และมีสำนักงานใหญ่อยู่ในประเทศอังกฤษ แต่ถ้ามีสำนักงานแห่งเดียวจะต้องจดทะเบียนในประเทศอังกฤษ²⁷

2) ขอบเขต และข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์²⁸

ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ถูกจำกัดการดำเนินธุรกิจ โดยกฎหมายอนุญาตให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกิจได้เฉพาะการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์และบริการที่มีความเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดเท่านั้น เนื่องจาก Directive 2000/46/EC ได้กำหนดให้สถาบันผู้ออกเงิน

²⁴ The Financial Services and Markets Act 2000 (Regulation Activities) Amendment Order 2001 Sums received in exchange for electronic money

Article 9A A sum is not a deposit for the purposes of article 5 if it is immediately exchanged for electronic money.”

²⁵ The Financial Services and Markets Act 2000, (Regulation Activities) Amendment Order, 2002.

²⁶ The Financial Services and Markets Act 2000, (Regulation Activities) Amendment Order 2002, Article 9C (1) There is excluded from article 9B the issuing of electronic money by a person to whom the Authority has given a certificate under this article (provided the certificate has not been revoked).

²⁷ (2) If the person concerned appears to the [FSA] to be seeking to carry on, or to be carrying on, a regulated activity constituting accepting deposits or issuing electronic money, it must be-

(a) a body corporate; or (b) a partnership.

²⁸ ELM 4.3 Restriction to issuing e-money and related activities, ELM 4.3. 1R A firm must not undertake or carry on business activities other than issuing e-money except for those in ELM 4.3.2 R.

อิเล็กทรอนิกส์อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายที่มีความเข้มงวดน้อยกว่าสถาบันผู้ให้สินเชื่อ (Credit Institution) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องทุนจดทะเบียนที่ต่ำกว่า ซึ่งมีผลทำให้ไม่ครอบคลุมการประกอบธุรกิจหลายประเภท ดังนั้น ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีโชครณาการพาณิชย์ จึงสามารถประกอบธุรกิจได้ในขอบเขตที่จำกัด ดังต่อไปนี้

2.1) ใน ELM (Electronic Money) ได้กำหนดให้บริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องไม่กระทำ หรือดำเนินธุรกิจอย่างอื่น เว้นแต่

- (1) การออกเงินอิเล็กทรอนิกส์
- (2) การจัดการในเรื่องการลงทุนของบริษัท
- (3) การบรรจุข้อมูลเงินอิเล็กทรอนิกส์ลงในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเงินอิเล็กทรอนิกส์นั้นถูกออกโดยบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์
- (4) การจ่ายเงินปันผล หรือการทำการจ่ายเงินประเภทอื่นตามกฎหมายให้กับผู้ถือหุ้นของบริษัท
- (5) การดำเนินการ หรือการทำบางอย่างที่เชื่อมโยงกับการดำเนินการตามข้อ (1) - (4)
- (6) การปฏิบัติหน้าที่ หรือการให้บริการอย่างอื่นที่เกี่ยวกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกออก โดยคู่สัญญาฝ่ายที่สาม รวมถึงการจัดจำหน่ายเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกออกโดยคู่สัญญาฝ่ายที่สาม

2.2) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีโชครณาการพาณิชย์ต้องไม่ปล่อยกู้ หรือดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ²⁹ และบริษัทจะต้องไม่จ่ายดอกเบี้ย หรือผลประโยชน์อื่นในเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ออกไป³⁰ ประการสุดท้ายบริษัทจะต้องไม่ไถ่ถอน (Redemption) เงินอิเล็กทรอนิกส์ในจำนวนที่สูงกว่ามูลค่าที่แท้จริงที่อยู่ในบัตรฯ

2.3) ห้ามมิให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์แบบไม่เต็มมูลค่า (Discount) เพื่อเป็นมาตรการปกป้องบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จากความเสียหายทางการเงิน และเป็นการขัดขวางมิให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์สร้างมูลค่าทางการเงินที่ไม่สามารถควบคุมได้ โดยบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ไม่เกินกว่าจำนวนเงินที่บริษัทได้รับล่วงหน้าจากผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ สุดท้ายสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องไม่ถือหุ้นในบริษัทอื่น ๆ นอกจากบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์³¹

²⁹ ELM 4.3 Restriction to issuing e-money and related activities, Restriction on giving credit (ELM 4.3.4R).

³⁰ ELM 4.3 Restriction to issuing e-money and related activities, Restriction on interest ELM 4.3.7R A firm must not pay interest or any similar sum on e-money issued by it.

³¹ ELM 4.3.9R A firm must: (1) not have an ownership share; and (2) ensure that no member of its sub group has any ownership share; in another undertaking except in an undertaking that falls into ELM 4.3.11 R.

3) ข้อกำหนดในเรื่องเงินทุนจดทะเบียน³²

The Financial Services and Market Act 2000 ได้มีบทบัญญัติกำหนดเงินลงทุนสำหรับบริษัทรับอนุญาตทุกประเภท รวมถึงบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้มีแหล่งที่มาของเงินที่เพียงพอกับประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการ โดยได้กำหนดทุนจดทะเบียนเริ่มต้นสำหรับผู้ประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ไว้ 1 ล้านยูโร หรือ ประมาณ 615,000 ปอนด์ ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องรักษาระดับของเงินทุนจดทะเบียนให้ไม่ต่ำไปกว่า 1 ล้านยูโร และในกรณีที่ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศอังกฤษที่มีทุนจดทะเบียนเป็นสกุลเงินปอนด์ ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องรับรองว่า เงินทุนจดทะเบียนเริ่มต้น 1 ล้าน ยูโรจะต้องไม่ลดน้อยถอยลงไป เพราะการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน³³ และเมื่อได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ บริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องรักษาเงินลงทุนสำรองของตัวเองเท่ากับ หรือมากกว่า 2% ของจำนวนเงินสูงสุด หรือค่าเฉลี่ยของจำนวนเงินสำหรับในแต่ละวันของความรับผิดชอบในเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ยังค้างชำระเมื่อ 6 เดือนก่อน โดยเงินทุนเช่นนี้จะต้องไม่ลดต่ำกว่า 1 ล้านยูโร และบทบัญญัติในเรื่องนี้ อนุวัติการ (Implement) ตาม Article 4 ของ Directive 2000/46/EC

4) ข้อจำกัดในเรื่องการลงทุนของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

ใน Directive 2000/46/EC แบ่งแยกสินทรัพย์ออกเป็น 3 ประเภท³⁴ ซึ่งกำหนดให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์สามารถนำเอาเงินที่ได้รับมาจากผู้บริโภคนำไปลงทุนได้ กล่าวคือ

4.1) ทรัพย์สินที่มีความเสี่ยงทางเครดิตเป็นศูนย์ (a zero credit risk) โดยทรัพย์สินซึ่งมีความเสี่ยงเป็นศูนย์ ประกอบไปด้วย

(1) เงินสดที่ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ถือครองไว้ และสิ่งที่มีค่าเท่ากับเงินสด (แต่ไม่รวมถึงทองคำแท่ง) ทรัพย์สิน หรือสิ่งของที่ประกอบอยู่ใน Zone A รัฐบาลกลาง และธนาคารกลาง ซึ่ง Zone A ประกอบไปด้วย 15 รัฐสมาชิกของสหภาพยุโรป และอเมริกา ได้แก่ Australia, Canada, Czech Republic, Hungary, Iceland, Japan, Korea, Mexico, New Zealand, Norway, Poland,

³² ELM 2.3 Base capital requirements ELM2.3.1 R.

³³ ทุนจดทะเบียนเริ่มต้นจะประกอบด้วย

1. หุ้นที่ใช้เต็มมูลค่า และเงินลงทุนของผู้เป็นหุ้นส่วน
2. ส่วนต่างมูลค่าหุ้น
3. เงินทุนสำรอง
4. กำไรสุทธิ
5. เงินทุนสำรองที่ประเมินใหม่
6. เงินทุนที่ได้มาจากการกู้ยืม

³⁴ Directive 2000/46/EC, Article 5 (1) (a)-(c).

Slovakia, Switzerland, Turkey และ United State of America³⁵

(2) ทรัพย์สิน สิ่งของที่ออกโดยสหภาพยุโรป และธนาคารยุโรป

(3) ทรัพย์สิน สิ่งของที่มีการค้าประกันอย่างชัดเจน โดย รัฐบาลกลาง และธนาคารกลางของประเทศใน Zone A หรือสหภาพยุโรป

4.2) เงินฝากที่อยู่ใน Zone A สถาบันผู้ให้สินเชื่อ (Credit Institution)

4.3) ตราสารหนี้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติของตราสารหนี้อยู่ 3 ประการ กล่าวคือ

(1) ต้องมีสภาพคล่องอย่างเพียงพอ (Liquidity)

(2) ต้องเป็นตราสารหนี้ที่มีผู้ค้ำประกันโดยผู้ควบคุมของผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์หรือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

(3) ต้องได้รับการพิจารณาจาก FSA ว่าเป็นตราสารหนี้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมภายใต้ความหมายใน Article 2 (12) of the Capital Adequacy Directive (93/6/EEC)

นอกจากนี้ทรัพย์สินดังกล่าวข้างต้นจะต้องมีสภาพคล่องอย่างเพียงพอ และต้องมีระยะเวลาในการลงทุนน้อยกว่า 1 ปี เนื่องจากในเรื่องสภาพคล่องมีความสำคัญกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์มาก เนื่องจากการไถ่ถอนเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Redemption) อาจเกิดขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้น กล่าวคือ ผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์อาจใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ หรืออาจแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์กลับคืนเป็นเงินสดในระยะเวลาใด ๆ ตามความประสงค์ของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น การจัดการความเสี่ยงในเรื่องสภาพคล่องจะต้องคำนึงถึงภาระความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ยังค้างชำระอยู่ และการประเมินสภาพคล่องของบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ FSA จะมุ่งเน้นไปที่ 3 แนวทางหลักของสภาพคล่อง กล่าวคือ

(1) ความสามารถของบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ สภาพคล่องทางด้านธุรกิจ

(2) การเตรียมการของบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ในเรื่องการป้องกันผลกระทบในเรื่องสภาพคล่องในกรณีที่ต้องประสบกับเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดหมายได้ เช่น คู่สัญญาในทางธุรกิจเกิดล้มละลาย (ปัญหาสภาพคล่องที่เกิดขึ้นโดยที่ไม่อาจคาดหมายได้)

(3) ความสามารถที่จะดำรงธุรกิจของบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีที่ตลาดเกิดวิกฤตขึ้น (ปัญหาสภาพคล่องของตลาด)

³⁵ พักตร์ศิริ สื่อศิริธำรงค์. อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 122-123.

5) ข้อกำหนดในเรื่องการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสด³⁶

ใน Directive 2000/46/EC Article 3 ได้กำหนดให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องกำหนดกระบวนการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดให้กับผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ และยังสะท้อนให้เห็นถึงการจำกัดขอบเขตการทำธุรกิจของผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์

ใน ELM³⁷ กำหนดว่า ลูกค้าน่าจะต้องสามารถเข้าถึงข้อมูล และสามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับคำแนะนำเกี่ยวกับการทำงาน และการใช้ผลิตภัณฑ์เงินอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึง

- (1) สิทธิในการแลกเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสด
- (2) ค่าธรรมเนียมในการแลกเปลี่ยนคืนเป็นเงินสด
- (3) เงื่อนไขที่ไม่สามารถแลกเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดได้
- (4) กำหนดวันซึ่งเงินอิเล็กทรอนิกส์จะสิ้นอายุ

โดยข้อมูลทั้งหลายเหล่านี้ควรจะอยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ซึ่งอาจจะพิมพ์ลงในกระดาษ ลงในเว็บไซต์ (Website) ของบริษัท หรือพิมพ์ลงในบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ลูกค้าน่าควรได้ทราบถึงความรับผิดชอบของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีของ

- (1) การใช้โดยบุคคลที่สาม
- (2) การฉ้อโกงโดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์
- (3) การสูญหาย ความชำรุด (ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ) การขโมย หรือความเสียหายของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์
- (4) ความเสี่ยงอย่างอื่นที่เกิดขึ้นจากการได้มา หรือการถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ และความรับผิดชอบของลูกค้าในกรณีที่เงินอิเล็กทรอนิกส์สูญหาย เพราะการถือเงินอิเล็กทรอนิกส์เหมือนกับการถือครองเงินสด ดังนั้นจะ ไม่มีการคืนเงินให้ผู้ถือบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ในกรณีที่บัตรสูญหาย

5.1 การแลกเปลี่ยนคืนเป็นเงินสด (Redeemability of e-money)

E-Money Directive ให้สิทธิผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์เรียกให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (ระหว่างที่เงินอิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถใช้งานได้) แลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดตามยอดเงินที่คงเหลืออยู่ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องคืนเป็นเหรียญ หรือ

³⁶ Financial Services Authority, "Annex 1 Redemption, information requirements and card limits," The Regulation of Electronic Money Issuer, Page.134-137. อ้างใน พักตร์ศิริ สื่อศิริธำรงค์. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 1. หน้า 124.

³⁷ Financial Services Authority, "8 Disclosure requirements, purse limits and redeemability of e-money", The Regulation of Electronic Money Issuer, Page 56. อ้างใน พักตร์ศิริ สื่อศิริธำรงค์. อ้างแล้วเชิงบรรณที่ 1. หน้า 124.

ธนบัตร หรือคืน โดยการ โอนเงินเข้าบัญชีของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยปราศจากค่าธรรมเนียม เว้นแต่ค่าธรรมเนียมที่มีความจำเป็นในการ โอนเงินคืนผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้นที่ผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์จะสามารถเรียกร้องเอาจากผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดย FSA เชื่อมั่นว่าสิทธิในการแลกคืนเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นเงินสดจะเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ การแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดนั้น ผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สิทธิในการแลกเปลี่ยนมีสิทธิที่จะได้รับเงินสดคืนในทันที หลังจากที่กระบวนการตรวจสอบการแลกเปลี่ยนเสร็จสิ้น แต่ในกรณีของการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสด โดยวิธีการ โอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่บัญชีเงินฝากธนาคาร หรือบัญชีเงินฝากในสถาบันการเงินอื่นของผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ บริษัทผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องให้คำสั่งในการจ่ายเงินโดยทันที หลังจากที่กระบวนการตรวจสอบการแลกเปลี่ยนเสร็จสิ้น และบริษัทผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องรับรองว่าเงินจะต้องไปถึงบัญชีผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ภายใน 5 วันทำการ นับแต่วันที่บริษัทผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้มีคำสั่งให้โอนเงิน³⁸

กระบวนการตรวจสอบการแลกเปลี่ยน หมายความว่า การปฏิบัติการตรวจสอบในเรื่องการขัดขวางการฟอกเงิน หรือการ โกง หรือตรวจสอบว่า ผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นบุคคลที่มีสิทธิในการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นเงินสดหรือไม่ โดยบริษัทผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องดำเนินการกระบวนการตรวจสอบต่าง ๆ ให้เสร็จสิ้นโดยเร็วเท่าที่จะเป็นไปได้³⁹

5.2 วิธีการคืนเงินสด (Methods of redemption)⁴⁰

บริษัทจะต้องดำเนินการจ่ายเงินคืน โดยวิธีการคืนเป็นเงินสด หรือโดยการ โอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่บัญชีธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่นที่ได้รับการเสนอโดยบุคคลที่ต้องการแลกเปลี่ยน

บริษัทผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องรับรองว่าการใช้สิทธิในการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดนั้นจะต้องเป็นไปได้โดยง่าย⁴¹

5.3 หน้าที่ในการรับแลกเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสด (Duty of redeem)⁴²

ผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องคืนเงินสดเท่ากับจำนวนเงินที่อิเล็กทรอนิกส์ที่คงเหลือในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ถ้าคำร้องขอแลกเปลี่ยนมาจากบุคคลผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยชอบด้วย

³⁸ ELM 6.3 Duty to redeem “Money laundering and other checks” ELM 6.3.3R.

³⁹ ELM 6.3 Duty to redeem “Money laundering and other checks” ELM 6.3.4R.

⁴⁰ ELM 6.5 Methods of redemption ELM 6.5.1 R.

⁴¹ ELM 6.5 Methods of redemption ELM 6.5.2 R.

⁴² ELM 6.3 Duty to redeem “Person entitled to redemption” ELM 6.3.1R.

กฎหมาย และ

1) เป็นบุคคลที่บริษัทได้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้ หรือ

2) บุคคลอื่นตราบเท่าที่การถือครองเงินอิเล็กทรอนิกส์ไม่ขัดหรือแย้งต่อเงื่อนไขการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ร้านค้าที่ยอมรับชำระเงินโดยการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์

การคืนเงินสดของบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องคืนเป็นสกุลเงินซึ่งเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้กำหนดไว้ โดยต้องคืนเป็นเงินสด โดยผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องได้รับเงินคืนภายใน 3 วัน หรือก่อน 3 วันทำการ นับจากวันที่บริษัทได้รับคำร้องขอเช่นนั้น

โดยหน้าที่ของผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ในการแลกเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดจะต้องกำหนดไว้ในสัญญา (Terms of redemption) ระหว่างบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ และบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่บริษัทได้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้ และกับบุคคลอื่นที่มีสิทธิแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นเงินสดกับบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์⁴³

5.4 ข้อยกเว้นหน้าที่ในการคืนเงินสด (Exceptions to the duty to redeem)⁴⁴

หน้าที่ในการคืนเงินสดจะไม่ถูกนำมาใช้ ในกรณีที่

1) เงินอิเล็กทรอนิกส์ที่จะถูกแลกคืนนั้นมีมูลค่าคงเหลือในบัตร (Par Value) น้อยกว่า 10 ยูโร (ในกรณีที่เงินอิเล็กทรอนิกส์ถูกกำหนดเป็นยูโร)

2) ในกรณีที่เงินอิเล็กทรอนิกส์นั้นถูกระบุเป็นสกุลเงินอื่น ต้องคำนวณเป็นยูโร ก็คือ 10 ยูโร อย่างไรก็ตามข้อกำหนดนี้ต้องกำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนในการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าเงื่อนไขในการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์มีการกำหนดวันสิ้นอายุของเงินอิเล็กทรอนิกส์เอาไว้ นับจากสิ้นกำหนดระยะเวลา สิทธิในการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินจะสิ้นสุดลง⁴⁵ และบุคคลที่จะแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดได้ บุคคลนั้นจะต้องสามารถแสดงเงินอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการแลกเปลี่ยนคืนเป็นเงินสดได้ ดังนั้น ถ้าบุคคลทำบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์หายก็ไม่สามารถเรียกร้องให้คืนเงินได้

5.5 ค่าธรรมเนียมในการแลกคืนเงินสด (Charges for redemption)⁴⁶

ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์อาจจะไม่เรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย หรือการเรียกเก็บเงินอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิในการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสด อย่างไรก็ตามผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์อาจจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ ถ้าเข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้

⁴³ ELM 6.7 Terms of redemption ELM 6.7.1R และ ELM 6.7.2R.

⁴⁴ ELM 6.4 Exceptions to the duty to redeem ELM 6.4.1R.

⁴⁵ ELM 6.4 Exceptions to the duty to redeem “Expiration of e-money.”

⁴⁶ ELM 6.6 Charges for redemption ELM 6.6.1R และ ELM 6.6.2R.

1) แผนในการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้สิทธิกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม

2) บุคคลที่จะใช้สิทธิในการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสด จะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงจำนวนเงินค่าธรรมเนียม หลังจากที่บุคคลนั้นได้ร้องขอการแลกคืนเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ก่อนที่กระบวนการแลกเปลี่ยนเงินอิเล็กทรอนิกส์คืนเป็นเงินสดจะเสร็จสมบูรณ์

3) ต้องให้โอกาสผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ถอนข้อเรียกร้อง ก่อนที่เงินอิเล็กทรอนิกส์จะถูกแลกคืนหลังจากที่เขาได้รับข้อมูลตามที่อธิบายไว้ในข้อ 2

4) เป็นค่าธรรมเนียมตามปกติของผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการแลกคืนเงินสด

5) ค่าธรรมเนียมจะต้องไม่มากเกินไปกว่าที่จำเป็นในการชดเชยค่าใช้จ่ายที่บริษัทเสียไปในการดำเนินการแลกคืนเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์

ค่าธรรมเนียมอย่างหนึ่งอย่างใดที่อนุญาตให้บริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์สามารถเรียกเก็บได้ในข้างต้นจะต้องไม่เกินกว่าจำนวนเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้เสนอ เพื่อจะแลกเปลี่ยนเป็นเงินสด

6) การจัดการระบบ และการควบคุมภายในสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีระบบรักษาความปลอดภัย และการควบคุมภายในที่เพียงพอ ระบบการควบคุมภายในองค์กรของสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์มีทั้งการควบคุมสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ และการควบคุมบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทที่ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

6.1 การควบคุมภายในสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์⁴⁷

Financial Services Authority (FSA) กำหนดให้ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ดูแลรักษาระบบ และการควบคุมภายในให้มีความเหมาะสมกับธุรกิจของตน ยกตัวอย่างเช่น

(1) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องรับรองว่าระบบในการดำเนินธุรกรรมเงินอิเล็กทรอนิกส์จะไม่ล้มเหลว หรือติดขัด

(2) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องรับรองว่ามาตรการในการป้องกันฐานข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมเงินอิเล็กทรอนิกส์สมบูรณ์กับคู่สัญญาทุกฝ่าย และมีการเก็บบันทึกธุรกรรม และข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรม

(3) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องจัดให้มีกระบวนการชำระบัญชีสำหรับธุรกรรมเงินอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด

(4) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีการควบคุมทางด้านองค์กร ยกตัวอย่างเช่น

4.1) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ควรมีหลักเกณฑ์ในการจัดการองค์กรที่ชัดเจน

⁴⁷ ELM 5 Systems and controls; Rules for making calculations.

4.2) ภายในสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ควรจะมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการทำงานอย่างเหมาะสม เพื่อลดช่องโหว่ในเรื่องการบริหารงานผิดพลาด และลดปัญหาการฉ้อโกง

4.3) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องกำหนดหน้าที่ของตัวแทน โดยเฉพาะบริษัทที่มีขนาดใหญ่ที่มีการจัดจ้างบุคคลภายนอก และมีความสัมพันธ์กับคู่สัญญาฝ่ายที่สาม ในการสนับสนุนการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

4.4) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องจัดทำกรรงานอย่างเหมาะสม และชัดเจน มีตาราง (อัตรา) และลักษณะของธุรกิจ

4.5) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีระบบในการจัดการเกี่ยวกับเอกสารอย่างเหมาะสม

6.2 บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทที่ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรู้จักกันในนาม Controlled functions จะต้องได้รับอนุมัติโดย FSA ว่าเป็นบุคคลที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ (Fit and Proper Person) และคณะกรรมการบริหารของบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จำเป็นต้องมีความสามารถในการควบคุมดูแลงานของบริษัท กล่าวคือ คณะกรรมการจะต้องมีทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับธุรกิจที่บริษัทดำเนินการ

การประเมินว่าบุคคลจะมีความเหมาะสมหรือไม่ บุคคลนั้นจะต้องมีความซื่อสัตย์ และต้องมีชื่อเสียง มีความสามารถ และมีฐานะทางการเงินที่มั่นคง

7) ผู้มีอำนาจในการควบคุมดูแลผู้ประกอบการธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Enforcement)

The Financial Services and Market Act 2000 (FSMA) กำหนดให้ Financial Services Authority (FSA) เป็นผู้มีอำนาจในการควบคุมดูแลผู้ประกอบการธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมดูแล รวมถึงอำนาจในการบังคับได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ในพระราชบัญญัตินี้ได้ให้อำนาจในการควบคุมดูแลสถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เอาไว้อย่างกว้างขวาง รวมถึงในเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

- 1) อำนาจในการรวบรวมข้อมูล และการสืบสวนสอบสวนผู้ประกอบการ
- 2) การยกเลิก และเปลี่ยนแปลงการอนุญาตผู้ประกอบการธุรกิจเงินอิเล็กทรอนิกส์
- 3) การลงโทษบริษัทที่ได้รับอนุญาต และบุคคลที่ได้รับอนุมัติ (การดำเนินต่อหน้าสาธารณชน และการลงโทษทางการเงิน)
- 4) การห้ามบุคคลหนึ่งบุคคลใดประกอบการธุรกิจ โดยพิจารณาเฉพาะราย
- 5) การดำเนินกระบวนการล้มละลาย และ
- 6) การดำเนินกระบวนการทางศาล การสั่งห้าม และการดำเนินคดีอาญา

อำนาจในการบังคับสามารถใช้ได้เมื่อมีบริษัท หรือบุคคลกระทำการฝ่าฝืนกฎ หรือ

ข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติ หรือเพื่อขัดขวางการฝ่าฝืนเช่นว่านั้น ในพหุติการณเช่นนี้ FSA ต้องตัดสินใจว่า การบังคับใช้กฎหมายมีเหตุผลอันสมควรหรือไม่ และถ้ามีเหตุผลอันสมควรแล้ว จะบังคับอย่างไรจึงจะมีความเหมาะสมและเป็นธรรม

8) การจำกัดมูลค่าทางการเงินที่เก็บรักษาในบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Purse limits)⁴⁸

สถาบันผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องกำหนดจำนวนของเงินที่เก็บรักษาอยู่ในบัตร โดยจำนวนเงินดังกล่าวจะถูกจำกัดไม่สูงเกินกว่า 250 ปอนด์ แต่การจำกัดจำนวนเงินนี้จะไม่ใช่กับบัตรที่อยู่ในความครอบครองของร้านค้า ซึ่งเป็นบัตรที่มีวัตถุประสงค์ในการรับชำระค่าสินค้า หรือบริการด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์

หลักเกณฑ์ในเรื่องการจำกัดจำนวนเงินในบัตรมีขึ้น เนื่องจากผู้ถือเงินอิเล็กทรอนิกส์ จะไม่ได้รับการคุ้มครองในกรณีที่บัตรสูญหาย ดังนั้นควรจะจำกัดความสูญเสียสูงสุด โดยจำกัดจำนวนเงินที่บรรจุอยู่ในบัตร นอกจากนี้ การจำกัดมูลค่าของบัตรเป็นการแสดงให้เห็นว่าเงินอิเล็กทรอนิกส์ถูกพัฒนาขึ้น โดยมีเจตนาให้ใช้แทนเหรียญ และธนบัตรในการชำระเงินมูลค่าเล็กน้อย โดย FSA มีความเชื่อว่าการจำกัดจำนวนเงินที่เก็บอยู่ในบัตรจะช่วยจำกัดความเสี่ยงในเรื่องการฟอกเงินโดยการใช้จ่ายเงินอิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย

9) ค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ

เงินค่าธรรมเนียมจะมีอยู่ 2 ประเภทหลัก กล่าวคือ

1) ค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระเป็นคราว (Periodic Fees) ซึ่งโดยปกติจะชำระเป็นรายปีตามจำนวนที่ FSA ประกาศกำหนด

2) ค่าธรรมเนียมในการยื่นคำขอ เกี่ยวเนื่องกับค่าใช้จ่ายของการออกใบอนุญาตบริษัทใหม่ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกระบวนการยื่นคำขอใบอนุญาต (Application Fees)

10) ข้อยกเว้นการใช้บังคับ The Financial Services and Market Act 2000⁴⁹

Directive 2000/46/EC Article 8 อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในแต่ละประเทศสามารถบัญญัติหลักเกณฑ์ยกเว้นบทบัญญัติใน Directive ได้ โดยมีเจตนาที่จะยกเว้นกฎเกณฑ์สำหรับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก (Small Electronic Money Issuer) The Regulated Activities Order 2002 ให้อำนาจกับ FSA ออกหนังสือรับรอง (Certificate) ให้กับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก โดยถือว่าผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กมีใช้ธุรกิจที่ถูกควบคุม โดยได้กำหนดเงื่อนไขในการออกหนังสือรับรอง ดังนั้นผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กจึงไม่ใช่บุคคลได้รับอนุญาตให้ประกอบ

⁴⁸ Financial Services Authority, “8 Disclosure requirements, purse limits and redeemability of e-money,” The Regulation of Electronic Money Issuer, p.57. อ้างใน พักตร์ศิริ สื่อศิริรังศ์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1 .หน้า 130.

⁴⁹ ELM 8 Small e-money issuers.

ธุรกิจที่ถูกรวมควบคุมดูแลตาม FSMA และการยื่นคำขอเป็นผู้ประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กจะต้องเข้าเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งในสามเงื่อนไข⁵⁰ ดังนี้

1) ผู้ขอรับหนังสือรับรองจะต้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนที่มีใช้สถาบันผู้สถาบันผู้ให้สินเชื่อ (Credit Institution) ตาม Article 1 (1) (a) ของ Banking Consolidation Directive ที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ในประเทศอังกฤษ

2) การออกหนังสือรับรอง ผู้มีอำนาจตาม FSA จะต้องออกหนังสือรับรองให้บุคคลเมื่อปรากฏว่า ผู้ที่ได้รับหนังสือรับรองเป็นผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ภายในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมูลค่าของเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกเก็บรักษาไว้ในอุปกรณ์นั้น จะต้องไม่เกินกว่า 150 ยูโร (แปลงค่าเงินให้เท่ากับ Sterling £) และจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขในข้อ 1-3 กล่าวคือ

เงื่อนไขข้อที่ 1 บุคคลที่ขอรับหนังสือรับรอง เพื่อเป็นผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก จะต้องมีความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งหมดไม่เกินกว่า 5 ล้านยูโร และจะต้องไม่เกินกว่า 6 ล้านยูโร ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

เงื่อนไขข้อที่ 2 เงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกโดยบุคคลที่ได้รับหนังสือรับรองจะต้องได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการชำระเงิน โดย

(ก) บริษัทในเครือของผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน หรือมีหน้าที่ในการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์

(ข) สมาชิกอื่น ๆ ของบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ (นอกเหนือจากกลุ่มบริษัทในเครือ)

เงื่อนไขข้อที่ 3 เงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกโดยบุคคลที่ได้รับหนังสือรับรองจะต้องได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการชำระเงินจากบุคคลอื่น ไม่เกินกว่า 100 ราย ซึ่ง

(ก) บุคคลที่ยอมรับชำระด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องอยู่ในพื้นที่เดียวกันกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกโดยบุคคลที่ได้รับหนังสือรับรองจะต้องถูกใช้ในอาณาเขตที่จำกัด⁵¹

(ข) บุคคลที่ยอมรับชำระด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีความสัมพันธ์ทางการเงินหรือมีความสัมพันธ์ทางด้านธุรกิจกับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับหนังสือรับรอง เช่น มีแผนการตลาด

⁵⁰ ELM 8.4 The conditions for giving a small e-money issuer certificate.

⁵¹ พื้นที่เดียวกัน หรืออาณาเขตที่จำกัด หมายถึง การดำเนินธุรกิจอยู่ภายในสถานที่เดียวกัน หรือถูกจำกัดอาณาเขตพื้นที่ ในกรณีที่ธุรกิจตั้งอยู่ภายใน

(1) ศูนย์การค้า สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีรถประจำทาง พื้นที่ของมหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียน หรือสถานศึกษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

(2) พื้นที่ซึ่งมีอาณาบริเวณไม่เกินกว่า 4 ตารางกิโลเมตร

ร่วมกัน หรือมีแผนในการจัดจำหน่ายร่วมกัน

แม้ว่าผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กจะได้รับการยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บทบัญญัติ The Financial Services and Market Act 2000 (Regulation Activities) Amendment Order 2002 แต่ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เหล่านั้นจะต้องส่งรายงานเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้กับ FSA ตามระยะเวลาที่ FSA กำหนด และเพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับการยกเว้นดำรงเงื่อนไขของการยกเว้นไว้อย่างครบถ้วนบริบูรณ์ให้ FSA มีอำนาจในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เหล่านั้นได้โดยใช้อำนาจภายใต้ Section 165 ของ FSMA และข้อกำหนดที่ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กจะต้องปฏิบัติตาม คือ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายฟอกเงิน (Money Laundering Directive) โดยผู้ประกอบการธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ทุกรายจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายฟอกเงิน เนื่องจากการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์มีความเสี่ยงที่จะถูกนำมาใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน

การยื่นคำขอรับหนังสือรับรองการเป็นผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก FSA จะไม่มีการเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมสำหรับการยื่นคำขอ หรือการออกหนังสือรับรอง

3) การยกเลิก เพิกถอนหนังสือรับรอง โดยผู้มีอำนาจอาจเพิกถอนหนังสือรับรองที่ออกให้กับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้ Article 9 © ถ้าหาก .....

(ก) พบว่าไม่ปรากฏเงื่อนไขในการออกหนังสือรับรอง หรือภายหลังจากการออกหนังสือรับรองแล้ว ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับหนังสือรับรองดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

(ข) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับหนังสือรับรอง ปฏิบัติฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือข้อกำหนดตามกฎหมาย

การยกเลิก เพิกถอนหนังสือรับรองที่ออกให้กับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับการยกเว้นเป็นอำนาจของ FSA หากพิจารณาเห็นว่าเงื่อนไขสำหรับการยกเว้นได้สูญหายไป หรือในกรณีที่บริษัทที่ได้รับการยกเว้นไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ FSA กำหนด เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งรายงาน⁵² FSA สามารถเพิกถอนหนังสือรับรองได้ อย่างไรก็ตามหากการฝ่าฝืนเงื่อนไขของผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว หรือไม่เป็นสาระสำคัญ FSA อาจไม่เพิกถอน

⁵² ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ทุกรายจะต้องส่งรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงาน รวมถึงจำนวนเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ออกไปให้กับ FSA ทุก ๆ 6 เดือน โดยรายงานจะต้องถูกเสนอต่อ FSA ภายในกำหนดระยะเวลา 14 วัน เมื่อสิ้นสุดกำหนดระยะเวลาที่ FSA กำหนด However, where small e-money issuers have breached one or more of the three conditions upon which certificates may be granted (see sub-paragraphs 1(a) to 1(c) above), then reports must be submitted weekly, within two days of the end of each weekly period.

หนังสือรับรองก็ได้

ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตอาจยื่นข้อเท็จจริงต่อ Financial Services and Markets Tribunal⁵³ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้

4) ข้อมูลในการออกหนังสือรับรอง ตาม Article 9 (G)

4.1) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอาจกำหนดให้บุคคลที่ได้รับการรับรองจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจการเฉพาะที่เกี่ยวกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ และส่งมอบข้อมูลดังกล่าวให้กับผู้มีอำนาจตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงจำนวนของความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

4.2) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอาจแจ้งเป็นหนังสือถึงบุคคลที่ได้รับอนุญาต โดยกำหนดให้

(ก) จัดส่งข้อมูลบางอย่างที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือ หรือ

(ข) จัดส่งเอกสารที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ถูกกำหนดไว้ในหนังสือ หรือเอกสารที่อธิบายถึงตัวผลิตภัณฑ์นั้น

โดยอำนาจในการเรียกข้อมูลตามข้อ 2 ผู้มีอำนาจต้องใช้สำหรับวัตถุประสงค์ในการวินิจฉัยเงื่อนไขในการออกหนังสือรับรอง และข้อมูลที่สามารถเรียกให้ผู้ออรับหนังสือรับรองจัดส่งได้จะต้องเป็นข้อมูลที่กำหนดไว้ใน Section 165 ของ The Financial Services and Market Act 2000 (FSMA) เท่านั้น เมื่อผู้มีอำนาจ (FSA) ตรวจสอบข้อมูลของผู้ยื่นคำขอรับหนังสือรับรองในการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ผู้มีอำนาจจะออกหนังสือรับรองตาม Article 9 (C) ให้ และบุคคลที่ได้รับหนังสือรับรองจะกลายเป็น “บุคคลที่ได้รับอนุญาต” ตาม Article 9 (G)

5) บุคคลใดที่ไม่ได้รับหนังสือรับรองให้เป็นบุคคลที่ได้รับอนุญาตในการประกอบธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้กระทำการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ มีความผิดตามกฎหมาย Section 24 ของ FSMA

เงื่อนไขของการออกหนังสือรับรองให้กับผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก (Small E-Money Issuer) ในเรื่องมูลค่าสูงสุดของเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เก็บอยู่ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต้องไม่เกินกว่า 150 ยูโร เงื่อนไขนี้จะไม่ใช้บังคับกับอุปกรณ์ที่ใช้เก็บรักษาเงินอิเล็กทรอนิกส์ของร้านค้า (ร้านค้าที่รับชำระค่าสินค้า หรือบริการด้วยเงินอิเล็กทรอนิกส์) และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในความครอบครองของผู้จัดจำหน่ายเงินอิเล็กทรอนิกส์

⁵³ Financial Services Authority, Small e-money issuers, The Regulation of Electronic Money Issuer, Page 65.

อ้างอิงใน พัทธ์ธีร์ สือศิริธำรงค์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1 . หน้า 133.

ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก (Small Electronic Money Issuer) ไม่ถือเป็นบุคคลรับอนุญาตในการประกอบธุรกิจที่ถูกควบคุมดูแล ตาม FSMA แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กถูกกำหนดให้ส่งรายงานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงความรับผิดในเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ยังค้างชำระ (E-Money Outstanding) โดยในทุก ๆ 6 เดือน ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กทุกรายจะต้องส่งรายงานให้กับ FSA เป็นรายงานเกี่ยวกับธุรกิจ ซึ่งรายงานเหล่านี้จะต้องยื่นภายใน 14 วัน เมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนด อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็กพบว่าเงื่อนไขในการออกหนังสือรับรองขาดหายไป แม้แต่เงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่ง ภายในสามเงื่อนไขสำหรับการออกหนังสือรับรอง ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์รายนั้นจะต้องส่งรายงานทุกสัปดาห์ ภายในกำหนดระยะเวลาสองวันก่อนสิ้นสุดระยะเวลาในแต่ละสัปดาห์⁵⁴

11) ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ก่อนที่ The Financial Services and Market Act 2000 (Regulation Activities) Amendment Order 2002 จะมีผลใช้บังคับ

ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่ก่อน หมายความว่า บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนที่ดำเนินกิจการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ ตาม Article 9(b) ที่ประกอบกิจการอยู่ก่อนวันที่ 27 เมษายน 2002

(ก) มีสำนักงานใหญ่ของบริษัทอยู่ในประเทศอังกฤษ และดำเนินธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศอังกฤษ

(ข) มีสำนักงานใหญ่ของบริษัทอยู่ในประเทศหนึ่งประเทศใดในสหภาพยุโรป นอกเหนือจากประเทศอังกฤษ และดำเนินธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศอังกฤษ โดยไม่ปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศหนึ่งประเทศใดในสหภาพยุโรป

การที่ FSMA กำหนดให้ธุรกิจออกเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นธุรกิจที่ถูกควบคุมดูแลโดย FSMA แต่มีผู้ประกอบการออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ดำเนินการอยู่ก่อนที่ FSMA จะมีผลใช้บังคับ ดังนั้นจึงต้องให้ระยะเวลาสำหรับผู้ประกอบการที่มีอยู่เดิมในการปรับตัว โดยกำหนดระยะเวลาสำหรับการเปลี่ยนแปลง 6 เดือน (นับตั้งแต่วันที่ 27 เมษายน 2002 จนถึง 27 ตุลาคม 2002) โดยระหว่างระยะเวลา 6 เดือนนี้ ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะได้รับประโยชน์ โดยสามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้ และไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของ FSA แต่ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์จะได้รับหนังสือแจ้งให้เตรียมการสำหรับการเข้าสู่การบังคับใช้กฎหมายที่อนุวัติการตาม Directive 2000/46/EC และเมื่อกำหนดระยะเวลา 6 เดือนได้สิ้นสุดลง ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์ทุกรายจะต้องเข้ามาอยู่ภายใต้

⁵⁴ Financial Services Authority, 10 Small e-money issuers, The Regulation of Electronic Money Issuer 10, 9 Provision of Information, Page 65. อ้างใน พัทธศรี สือศิริธำรงค์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 135.

บังคับของ FSMA หากผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์รายใดไม่ยินยอมปฏิบัติตาม หรือ ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ผู้ออกเงินอิเล็กทรอนิกส์รายนั้นจะไม่สามารถดำเนินกิจการได้อีกต่อไป⁵⁵

3.2.2 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money)

ประเทศแคนาดา

สำหรับในประเทศแคนาดาการประกอบธุรกิจออกบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า (Prepaid Purchase Card) มีลักษณะเป็นการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในแต่ละมลรัฐของประเทศแคนาดาจะออกมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคที่ใช้บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า (Prepaid Purchase Card) ในกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection Act) โดยจะทำการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคของ 2 มลรัฐ ดังต่อไปนี้

3.2.2.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐแมนิโทบา (Consumer Protection Act ของมลรัฐ Manitoba)

มลรัฐแมนิโทบา (Manitoba) มีกฎหมายคุ้มครองของผู้บริโภคคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ แมนิโทบา (Consumer Protection Act) ใน Part XV ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาให้บริการที่มีการชำระค่าบริการล่วงหน้า (Prepaid Service) และ Part XX ที่เกี่ยวกับบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า (Prepaid Purchase Card)

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดกลไกคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าไว้ใน Part XX ได้บัญญัติถึงกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภคในสัญญาให้บริการบัตรที่ใช้สำหรับชำระค่าสินค้าและบริการแทนเงินตราที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า โดยที่กฎหมายดังกล่าวใน Section 170⁵⁶ ได้ให้คำนิยามของบริการบัตรที่ใช้สำหรับชำระค่าสินค้าและบริการแทนเงินตราที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าไว้ว่า “บัตรที่ใช้สำหรับชำระค่าสินค้าและบริการแทนเงินตราที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าเว้นแต่จะมีกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่นให้หมายถึงอิเล็กทรอนิกส์ใบรับรองที่ทำเป็นหนังสือคูปอง หรือ เครื่องมือซึ่งสามารถใช้แทนเงินตรา (With a Monetary Value) ซึ่งถูกออกให้แก่หรือขายแก่บุคคลเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนซึ่งการจัดส่งให้ซึ่งสินค้าหรือบริการ โดยหมายรวมถึงบัตรของขวัญหรือ

⁵⁵ พักตร์ศิริ สื่อศิริธำรงค์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 1. หน้า 116-135.

⁵⁶ Manitoba Consumer Protection Act 170 In this Part, "prepaid purchase card" means, subject to the regulations, an electronic card, written certificate or other voucher or device with a monetary value, that is issued or sold in exchange for the future purchase or delivery of goods or services, and includes a gift card and gift certificate.

ใบรับรองของขวัญ (a gift card and gift certificate)” อย่างไรก็ตามบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้านี้ไม่ใช้กับบัตรโทรศัพท์ เนื่องจากมีกฎหมายของสหพันธรัฐใช้บังคับแก่บัตรดังกล่าวอยู่

กฎหมายดังกล่าวมีกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าดังต่อไปนี้⁵⁷

1) การห้ามมิให้มีกำหนดวันหมดอายุ⁵⁸

กฎหมายของมลรัฐแมนิโทบา (Manitoba) ห้ามมิให้บุคคลใดออกหรือขายบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า โดยมีกำหนดวันหมดอายุเว้นแต่เป็นกรณีที่บัญญัติในกฎหมายลำดับรองอนุญาตให้ทำได้ และบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่ออก หรือขายโดยไม่มีกำหนดวันหมดอายุสามารถใช้ได้จนกว่าจะมีการคืนเงินตามบัตร หรือมีการเปลี่ยนบัตรให้⁵⁹

บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า (Prepaid Purchase Cards Regulation) ได้กำหนดบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่สามารถกำหนดวันหมดอายุได้⁶⁰ ได้แก่ บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าประเภทที่ออกหรือขายเพื่อซื้อ หรือใช้บริการเฉพาะอย่างหรือบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่ผู้บริโภคไม่ได้ให้คำตอบแทนในขณะออกบัตร เช่นบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่แจกให้เปล่าเพื่อการส่งเสริมการขายบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่มีวัตถุประสงค์เป็นการกุศล บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่ออกให้เป็นของรางวัลจากการชิงโชค เป็นต้น หากไม่ใช่กรณีบัตรประเภทดังกล่าวที่ออกให้เป็นของรางวัลจากการชิงโชค เป็นต้น หากไม่ใช่กรณีบัตรประเภทดังกล่าวแล้ว บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่า

⁵⁷ วรพจน์ วนิชชานนท์. (2553). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคเกี่ยวกับการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคได้ชำระเงินค่าบัตรล่วงหน้า. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. หน้า 96.

⁵⁸ Manitoba Consumer Protection Act 171(1) No person shall issue or sell a prepaid purchase card that has an expiry date, except as may be provided in the regulations.

⁵⁹ วรพจน์ วนิชชานนท์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 57 . หน้า 96.

⁶⁰ The Consumer Protection Act 171(1) No person shall issue or sell a prepaid purchase card that has an expiry date, except as may be provided in the regulations.

สินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่ออกโดยมีกำหนดวันหมดอายุให้ถือว่าบัตรนั้นไม่มีกำหนดวันหมดอายุ นอกจากนี้ผู้ประกอบการที่ออกบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า โดยมีกำหนดวันหมดอายุที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย จะต้องระวางโทษปรับในลักษณะที่มีการเพิ่มค่าปรับตามจำนวนครั้งที่กระทำความผิดด้วย

2) การแจ้งข้อมูลให้ผู้บริโภคทราบ⁶¹

ผู้ออกหรือขายบัตรจะต้องให้ข้อมูลให้ผู้บริโภคทราบ โดยข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วย ข้อจำกัดและเงื่อนไขที่ผู้ออกบัตรกำหนดไว้ในการใช้บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า ค่าธรรมเนียม หรือวันหมดอายุของบัตร คำอธิบายวิธีการได้รับข้อมูลตามบัตร รวมไปถึงจำนวนเงินคงเหลือในบัตรด้วย ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวจะต้องเห็นได้ชัดและปรากฏอยู่ในจุดที่เป็นสนใจของผู้บริโภค หากไม่มีการแจ้งข้อมูลตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดผู้ประกอบการจะต้องระวางโทษปรับในลักษณะที่มีการเพิ่มค่าปรับตามจำนวนครั้งที่กระทำความผิดด้วย⁶²

3) การคิดค่าธรรมเนียมการใช้บัตร

การให้บริการบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าอาจมีการเรียกเก็บค่าบริการจากผู้บริโภคเพื่อเป็นการตอบแทนที่ผู้บริโภคจะได้รับความสะดวกจากการใช้จ่ายผ่านบัตรก็ได้ แต่อย่างไรก็ตามการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้านั้นข้อกำหนดการควบคุมบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า (Prepaid Purchase Cards Regulation) กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ถือบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า เว้นแต่จะเป็นการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อการเปลี่ยนบัตรในกรณีบัตรหาย ถูกฉก หรือมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของบัตร เช่น การติดรูปเจ้าของบัตร และผู้ประกอบการอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการใช้บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าได้ หากผู้ถือบัตรไม่ได้ให้คำตอบแทนแก่ผู้ประกอบการในขณะที่ออกบัตรก็ได้⁶³

กรณีผู้ประกอบการที่ออกบัตรหรือผู้ขายบัตรให้สิทธิผู้บริโภคในการใช้บัตรเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบการหลายราย หากไม่มีการใช้จ่ายผ่านบัตรเกินกว่า 12 เดือน

⁶¹ Manitoba Consumer Protection Act 172 A person who issues or sells a prepaid purchase card must provide information to the consumer as specified in the regulations.

⁶² วรพจน์ วนิชชานนท์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 57 . หน้า 97.

⁶³ วรพจน์ วนิชชานนท์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 57 . หน้า 97.

ผู้ประกอบการสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมบัตรได้ไม่เกินเดือนละ 2.50 เหรียญ⁶⁴ หากผู้ประกอบการเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมโดยฝ่าฝืนกฎหมาย ผู้ถือบัตรสามารถเรียกเงินคืนจากผู้ประกอบการได้โดยการบอกกล่าวให้แก่ผู้ประกอบการทราบภายใน 3 ปี นับแต่วันจ่ายค่าธรรมเนียม ผู้ประกอบการที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม โดยฝ่าฝืนกฎหมายจะต้องระวางโทษปรับในลักษณะที่มีการเพิ่มค่าปรับตามจำนวนครั้งที่กระทำความผิดด้วย⁶⁵

4) อำนาจของผู้ว่าการรัฐในการออกกฎหมายลำดับรอง (Lieutenant Governor in Council)

ผู้ว่าการรัฐ (Lieutenant Governor in Council) อาจออกกฎหมายลำดับรองเกี่ยวกับบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าได้ในเรื่อง ดังนี้⁶⁶

1) ขยายขอบเขตหรือจำกัดขอบเขตของบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่จะตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย

2) กำหนดข้อยกเว้นให้ผู้ออกหรือขายบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าบางประเภทไม่ให้เกิดตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย

3) กำหนดให้บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าบางประเภทมีวันหมดอายุได้

4) ออกประกาศมาตรการบังคับ ข้อห้าม หรือเงื่อนไขในการออก ขาย การแลกเปลี่ยน และวิธีการใช้บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า

⁶⁴ อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2560 คือ 1 เหรียญแคนาดา (CAD) เท่ากับ 26.73 บาท.

⁶⁵ Manitoba Prepaid Purchase Cards Regulation 5. อ้างถึงใน วรพจน์ วณิชชานนท์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 57. หน้า 98.

⁶⁶ Manitoba Consumer Protection Act 173(1) The Lieutenant Governor in Council may make regulations respecting prepaid purchase cards, including, without limitation,

(a) extending or limiting the meaning of "prepaid purchase card" for the purpose of this Part;

(b) exempting classes of prepaid purchase cards and classes of persons who issue, sell or redeem prepaid purchase cards from the application of this Part or any provision of it;

(c) governing the use of expiry dates for prepaid purchase cards that are exempt from subsection 171(1);

(d) respecting the imposition of restrictions, prohibitions and other terms and conditions on the issuance, sale, redemption, replacement and use of prepaid purchase cards;

(e) respecting the information that must be provided in relation to prepaid purchase cards, and the form, timing and manner of providing that information;

(f) governing the fees, including inactivity fees or service fees, that may be charged in relation to prepaid purchase cards, including prescribing the amount of a fee or a method of determining the amount of a fee, and prescribing circumstances in which no fee is payable;

(g) defining any word or phrase used but not defined in this Part;

- 5) กำหนดข้อมูลและผู้ประกอบการจะต้องแจ้งให้แก่ผู้บริโภคทราบ และกำหนดรูปแบบระยะเวลา และวิธีการในการให้ข้อมูลดังกล่าว
- 6) กำหนดค่าธรรมเนียม รวมไปถึงกำหนดค่าธรรมเนียมกรณีไม่มีการใช้บัตร และค่าบริการ สำหรับการใช้บัตร อีกทั้งกำหนดกรณีที่ผู้ประกอบการไม่สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้
- 7) กำหนดนิยามความหมายของถ้อยคำที่ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย
- 8) ออกประกาศอื่นใดเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

3.2.2.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐซัสแคตเชวัน (Consumer Protection Act ของมลรัฐ Saskatchewan)

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ ซัสแคตเชวัน (Consumer Protection Act ของมลรัฐ Saskatchewan) มีกลไกการคุ้มครองผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัญญาที่มีการชำระค่าสินค้าและบริการล่วงหน้าคือ ในกรณีของกลไกการคุ้มครองสัญญาที่มีการปฏิบัติการชำระหนี้ในอนาคต (Future Performance Contract) และสัญญาให้บริการพัฒนาคุณลักษณะของบุคคล (Personal Development Services Contracts) การคุ้มครองผู้บริโภคในกรณีธุรกรรมบัตรที่ใช้สำหรับชำระค่าสินค้าและบริการแทนเงินตราที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า (Prepaid Purchase Card)⁶⁷

ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคของมลรัฐ ซัสแคตเชวัน (Consumer Protection Act ของมลรัฐ Saskatchewan) มีบทบัญญัติที่คุ้มครองผู้บริโภคกรณีบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าเป็นการเฉพาะใน Part IV.6 โดยกฎหมายได้ให้ความหมายของบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าไว้ว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือรับรอง หรือใบรับรองอื่นใดที่มีมูลค่าทางการเงินที่ออกให้ หรือขายให้ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการซื้อสินค้าหรือบริการในอนาคต รวมไปถึงบัตรของขวัญ⁶⁸

⁶⁷ วรพจน์ วัฒนชานนท์. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 57. หน้า 99.

⁶⁸ Saskatchewan Consumer Protection Act 77.10 (c) “prepaid purchase card” means, subject to the regulations, an electronic card, written certificate or other voucher or device with a monetary value, that is issued or sold in exchange for the future purchase or delivery of goods or services, and includes a gift card and gift certificate;

1) การห้ามมิให้มีกำหนดวันหมดอายุ⁶⁹

ในการออก หรือขายบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า ผู้ประกอบการจะต้องไม่ออกบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่มีวันหมดอายุเว้นแต่กรณีเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลำดับรอง หากมีการออก หรือขายบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าโดยมีกำหนดวันหมดอายุให้ถือว่าบัตรนั้นยังมีผลใช้ได้เสมือนว่าไม่ได้มีการกำหนดวันหมดอายุดังกล่าว

บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่สามารถออก หรือขายโดยมีกำหนดวันหมดอายุได้ตามกฎหมายลำดับรองของมลรัฐซัสแคตเชวัน ได้แก่บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศล และบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่ออกให้ผู้บริโภค โดยไม่มีคำตอบแทน

หากมีการออกบัตรที่มีกำหนดวันหมดอายุดังกล่าว ผู้ออกบัตรจะต้องระงับวันออกบัตรจะต้องเปลี่ยนบัตรใหม่ให้แก่ผู้บริโภค โดยมียอดเงินคงเหลือเท่ากับบัตรเดิม และผู้ออกบัตรจะต้องไม่คิดค่าธรรมเนียมในการออกบัตรใหม่ด้วย

2) ข้อมูลที่ผู้ประกอบการจะต้องแจ้งให้ผู้บริโภคทราบ⁷⁰

บุคคลที่ออกหรือขายบัตรเงินสดจะต้องให้ข้อมูลต่อผู้บริโภคตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง เมื่อมีการออกหรือขายบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า ผู้ประกอบการจะต้องแจ้งข้อมูลให้ผู้บริโภคทราบได้แก่ คำอธิบายข้อจำกัดและเงื่อนไขการใช้บัตร ค่าธรรมเนียม และกำหนดวันหมดอายุ (หากมี) วิธีการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับบัตร และจำนวนเงินคงเหลือตามบัตร ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวจะต้องปรากฏต่อผู้บริโภคให้เห็นเด่นชัดด้วย

⁶⁹ Saskatchewan Consumer Protection 77.13

(1) No person shall issue or sell a prepaid purchase card that has an expiry date, except as may be provided in the regulations made pursuant to this Part.

(2) A prepaid purchase card that is issued or sold with an expiry date shall be effective as if it had no expiry date if the prepaid purchase card is otherwise valid.

⁷⁰ Saskatchewan Consumer Protection 77.14 A person who issues or sells a prepaid purchase card must provide the consumer with information as set out in the regulations made pursuant to this Part.

3) ค่าธรรมเนียม⁷¹

ในการคิดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการใช้บัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าล่วงหน้า กฎหมายห้ามมิให้ผู้ออกหรือขายบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้า โดยคิดค่าธรรมเนียมหากไม่มีการใช้เงินตามบัตร หรือคิดค่าธรรมเนียมอื่นใดแก่ผู้ถือบัตร เว้นแต่จะมีกฎหมายลำดับรองอนุญาต ซึ่งได้แก่กรณีที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ เมื่อมีการออกบัตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศล และบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้าที่ออกให้ผู้บริโภคโดยไม่มีค่าตอบแทน ส่วนบัตรที่ใช้แทนเงินสำหรับชำระค่าสินค้าและบริการที่มีการชำระมูลค่าบัตรล่วงหน้ากรณีปกตินั้น ผู้ประกอบการสามารถเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมได้ต่อเมื่อเป็นค่าธรรมเนียมเพื่อการออกบัตรใหม่ให้เนื่องจากบัตรเดิมสูญหาย หรือถูกฉก หรือมีการออกบัตรใหม่เพื่อเป็นการเปลี่ยนรูปแบบของบัตรตามที่ผู้บริโภคต้องการ

4) ข้อตกลงอันเป็นการตกลงยกเว้นกฎหมายให้เป็นโมฆะ⁷²

ข้อตกลงทุกข้อตกลงไม่ว่าจะเป็นข้อตกลงด้วยวาจา หรือเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่ว่าจะเป็นข้อตกลงโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายจะต้องไม่เป็นข้อตกลงที่เป็นการตัดสิทธิของผู้บริโภค และต้องไม่เป็นข้อตกลงที่จำกัดความรับผิดชอบ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมาย หากมีข้อตกลงดังกล่าวให้ถือว่าข้อตกลงนั้นเป็น โมฆะ และหากมีการชำระเงินเพื่อข้อตกลงดังกล่าว ผู้บริโภคสามารถฟ้องร้องต่อศาลเพื่อเรียกเงินคืนได้

⁷¹ Saskatchewan Consumer Protection 77.15 No person who issues or sells a prepaid purchase card shall:

(a) charge an inactivity or dormancy fee in relation to the prepaid purchase card; or

(b) except in accordance with the regulations made pursuant to this Part, charge any other fee to the holder of the prepaid purchase card for anything in relation to the card.

⁷² Saskatchewan Consumer Protection 77.16 Every agreement or bargain, verbal or written, express or implied, that any of the provisions of this Part or the regulations made pursuant to this Part shall not apply or that any benefit or remedy provided by those provisions shall not be available, or which in any way limits, modifies or abrogates or in effect limits, modifies or abrogates any such benefit or remedy, is null, void and of no effect, and moneys paid under or by reason of any such agreement or bargain are recoverable in any court of competent jurisdiction.

5) บทกำหนดโทษ⁷³

หากบุคคลใดฝ่าฝืนบทบัญญัติตามกฎหมายนี้ หรือกฎหมายลำดับรองที่ออกกฎหมายนี้ จะต้องรับผิดทางอาญา โดยการฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ กฎหมายได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาไว้ด้วย โดยกำหนดอัตราโทษเพิ่มขึ้นหากมีการกระทำผิดซ้ำ และยังกำหนดอัตราโทษที่แตกต่างกันระหว่าง บุคคลธรรมดา และนิติบุคคลด้วย กล่าวคือ กรณีการทำความผิดครั้งแรก บุคคลธรรมดาต้องระวางโทษไม่เกิน 5,000 เหรียญ⁷⁴ หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนนิติบุคคลต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ หากมีการกระทำผิดซ้ำ บุคคลธรรมดาต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนนิติบุคคลต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ

⁷³ Saskatchewan Consumer Protection Act 77.22

(1) No person shall fail to comply with:

- (a) any provision of this Part or the regulations made pursuant to this Part; or
- (b) any order made pursuant to this Part or the regulations made pursuant to this Part.

(2) Every person who contravenes any provision of this Part or the regulations made pursuant to this Part, or an order made pursuant to this Part or the regulations made pursuant to this Part, is guilty of an offence and liable on summary conviction:

(a) for a first offence:

(i) in the case of an individual, to a fine of not more than \$5,000, to imprisonment for a term of not more than one year or to both; and

(ii) in the case of a corporation, to a fine of not more than \$100,000; and

(b) for a second or subsequent offence:

(i) in the case of an individual, to a fine of not more than \$10,000, to imprisonment for a term of not more than one year or to both; and

(ii) in the case of a corporation, to a fine of not more than \$500,000.

(3) Every officer, director or agent of a corporation who directed, authorized, assented to, acquiesced in or participated in an act or omission of the corporation that would constitute an offence by the corporation is guilty of that offence and is liable on summary conviction to the penalties provided for the offence whether or not the corporation has been prosecuted or convicted.

⁷⁴ อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2560 คือ 1 เหรียญแคนาดา (CAD) เท่ากับ 26.73 บาท

3.2.3 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศญี่ปุ่น

การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-Money จะอยู่ในความหมายของบริการชำระเงินแบบล่วงหน้า (Pre-payment Services) ซึ่งมีลักษณะเป็นการให้บริการเครื่องมือในการชำระเงินแบบล่วงหน้า (Prepaid Payment Instruments) บัญญัติอยู่ภายใต้กฎหมาย Payment Services Act โดย Payment Services Act ได้แบ่งการให้บริการเครื่องมือในการชำระเงินแบบล่วงหน้าออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือในการชำระเงินแบบล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเอง (Prepaid Payment Instruments for Own Business) และเครื่องมือในการชำระเงินแบบล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สาม (Prepaid Payment Instruments for Third-Party Business)

โดยในประเทศญี่ปุ่นได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าไว้ ดังนี้

1) สาระสำคัญของ Payment Services Act

Payment Services Act นี้มีวัตถุประสงค์ในการบังคับการจดทะเบียนและกำหนดมาตรการอื่นที่จำเป็นเกี่ยวกับการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า (Prepaid Payment Instruments) และธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ดำเนินการโดยบุคคลอื่นนอกเหนือจากสถาบันรับฝากเงิน และการหักบัญชีการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างสถาบันรับฝากเงิน เพื่อให้แน่ใจว่ามีข้อกำหนดและการกำกับที่เหมาะสมในบริการการชำระเงินและการคุ้มครองผู้ใช้บริการ เป็นต้น และเพื่อส่งเสริมการให้บริการดังกล่าวซึ่งจะช่วยเพิ่มความปลอดภัยประสิทธิภาพและความสะดวกในการชำระเงินและระบบการชำระบัญชี⁷⁵ โดยในสารนิพนธ์นี้จะศึกษามาตรการควบคุมดูแลเรื่อง การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ซึ่งในประเทศญี่ปุ่นการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึงการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า (Prepaid Payment Instruments) ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 2 ของพระราชบัญญัตินี้

⁷⁵ Payment Service Act (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “PSA”) Article 1 The purpose of this Act is to enforce registration and other necessary measures with respect to the issuance of Prepaid Payment Instruments, exchange transactions carried out by persons other than Deposit-taking Institutions, and the clearing of exchange transactions between Deposit-taking Institutions, in order to ensure the proper provision and conducting of payment services, and protection of the users, etc. thereof, and to promote the provision of said services, thereby contributing to the improvement of the safety, efficiency, and convenience of the payment and settlement system

2) หลักเกณฑ์ของ Payment Services Act

Payment Services Act กำหนดให้ผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้หมายถึงผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเอง และผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สาม⁷⁶ และได้ให้ความหมายของคำว่า "เครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า" หมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อไปนี้

1) ใบรับรอง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งอื่นใดที่จะกำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ ตัวเลข เครื่องหมาย หรือเครื่องหมายอื่น ๆ รวมถึงจำนวนเงินที่บันทึกไว้ในใบรับรอง โดยใช้วิธีการทางแม่เหล็กไฟฟ้าเพื่อแลกกับใบบันทึกรายการแสดงจำนวนเงิน ในกรณีที่มีการแปลงเป็นจำนวนและระบุไว้เป็นตัวเลขในหน่วยอื่น รวมถึงจำนวนที่ระบุไว้ในจำนวนเงินที่ได้รับที่บันทึกไว้ในใบรับรอง ฯลฯ หรือบันทึกโดยใช้วิธีการทางแม่เหล็กไฟฟ้า⁷⁷ ซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการจ่ายค่าตอบแทนในการซื้อหรือให้เช่า ซื้อหรือรับใบอนุญาตของการให้บริการจากผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าหรือผู้ออกบัตร ซึ่งเป็นบุคคลที่ผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า โดยการส่งมอบ หรือการแจ้งเตือน หรือวิธีการอื่นๆ⁷⁸

2) ใบรับรอง หรือหมายเลข หรือสัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ออกเพื่อแลกเปลี่ยนกับใบเสร็จแสดงจำนวนสินค้าหรือบริการที่บันทึกในใบรับรองโดยรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แบบแม่เหล็ก

โดยคำว่า "เครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตัวเอง" หมายถึงเครื่องมือ

⁷⁶ PSA Article 2 (1) The term "Issuer of Prepaid Payment Instruments" as used in this Act means an Issuer of Prepaid Payment Instruments for Own Business as prescribed in Article 3 (6) and an Issuer of Prepaid Payment Instruments for Third-Party Business as prescribed in Article 3 (7).

⁷⁷ หมายถึงในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์แบบแม่เหล็กหรือรูปแบบอื่นใดที่ไม่สามารถรับรู้ผ่านทางความรู้สึกของมนุษย์เพียงอย่างเดียว

⁷⁸ PSA Article 3 (i) Certificates, electronic devices, or other items (hereinafter referred to as "Certificates, etc." in this Chapter) or numbers, markings, or other signs (including additions to the amount recorded in the Certificate, etc. by electromagnetic means in exchange for the receipt of consideration corresponding to the amount (in cases where such amount is found to be each time converted to and indicated as a number in another unit, including a number in said unit; the same shall apply hereinafter in this item and in paragraph (3)) recorded in the Certificate, etc. or recorded using electromagnetic means (meaning in electronic form, magnetic form, or any other form that is impossible to perceive through the human senses alone; the same shall apply hereinafter in this paragraph) which can be used for the purpose of paying consideration for the purchase or leasing of goods or the receipt of provision of services from the issuer or the person designated by the issuer (referred to as the "Issuer, etc." in the following item) by way of presentation, delivery, notification, or other methods.

ชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าที่สามารถนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการจ่ายค่าตอบแทนในการซื้อหรือให้เช่าซื้อหรือการรับบริการเฉพาะของผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า รวมทั้งบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ออกเครื่องมือชำระเงินล่วงหน้าดังกล่าว หรือเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าเหล่านั้นสามารถใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการอ้างสิทธิ์ในการจัดส่งหรือจัดหาสินค้าหรือบริการดังกล่าวได้เฉพาะจากผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าเท่านั้น⁷⁹ ส่วน "เครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สาม" หมายถึงเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า นอกเหนือจากเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตัวเอง⁸⁰

Payment Services Act บัญญัติให้ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเอง หมายถึงบุคคลที่ได้ยื่นหนังสือแจ้งตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดแล้ว⁸¹ ดังนั้นผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเองจะอยู่ภายใต้บทบัญญัตินี้เมื่อได้ยื่นหนังสือแจ้งแล้ว ส่วนผู้ประกอบธุรกิจจัดทำเครื่องมือชำระเงินล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สามต้องดำเนินการจดทะเบียน⁸²ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

3) มาตรการควบคุมดูแลการให้บริการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า

Payment Services Act มีบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการควบคุมดูแลผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า โดยแบ่งประเภทผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบ

⁷⁹ PSA Article (4) The term "Prepaid Payment Instruments for Own Business" as used in this Chapter means Prepaid Payment Instruments that can be used for the purpose of paying consideration for the purchase or leasing of goods or the receipt of provision of services only from the issuer of Prepaid Payment Instruments (including persons who have a close relationship specified by Cabinet Office Ordinance with said issuer (hereinafter referred to as "Closely Related Persons" in item (v) of the following Article and Article 32); the same shall apply in this paragraph) or those Prepaid Payment Instruments that can be used for the purpose of claiming the delivery or provision of said goods or services only from the issuer of Prepaid Payment Instruments.

⁸⁰ PSA Article 3 (5) The term "Prepaid Payment Instruments for Third-Party Business" as used in this Chapter means Prepaid Payment Instruments other than Prepaid Payment Instruments for Own Business.

⁸¹ PSA Article 3 (6) The term "Issuer of Prepaid Payment Instruments for Own Business" as used in this Chapter means a person who has submitted the written notice prescribed in Article 5 (1) (excluding those who have submitted a written notice of discontinuation of the entire issuance business pursuant to the provisions of Article 33 (1) and have completed the refund prescribed in Article 20 (1)).

⁸² PSA Article 7 No person may engage in the business of issuing Prepaid Payment Instruments for Third-Party Business unless the person is a corporation who is registered with the Prime Minister.

จ่ายล่วงหน้าออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

- 1) ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเอง
- 2) ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สาม

ซึ่งมีมาตรการในการควบคุมดูแลผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าแตกต่างกัน โดยบัญญัติให้ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับบุคคลที่สามต้องเป็นนิติบุคคลเท่านั้น⁸³ ส่วนผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเองจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้⁸⁴ ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเองจะส่งหนังสือแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบเมื่อวันที่ยอดเงินคงเหลือที่ยังไม่ได้ใช้ของเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเองเกินกว่าจำนวนเงินตามมาตรฐานที่กำหนด⁸⁵ เป็นครั้งแรกนับตั้งแต่เริ่มเปิดให้บริการเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าของตนเองเช่นเดียวกับกรณีของบริษัทดังกล่าวเริ่มต้นการออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเองหลังจากเลิกกิจการทั้งหมดในการออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้า⁸⁶ โดยยอดเงินคงเหลือที่ยังไม่ได้ใช้เกินกว่า 10 ล้านบาทจึงต้องดำเนินการยื่นหนังสือภายใต้บทบัญญัตินี้⁸⁷

4. การแจ้งหรือการจดทะเบียนเกี่ยวกับการเป็นผู้ออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้า

4.1) การส่งหนังสือแจ้งของผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเอง

- (1) ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเองเมื่อมี

⁸³ PSA Article 3 (7)

⁸⁴ PSA Article 5 (1)

⁸⁵ ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าจะต้องยื่นเรื่องแจ้งสำนักงานการคลังท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง หากยอดคงค้างรวมของเครื่องมือการชำระหนี้แบบจ่ายล่วงหน้าที่ออก ณ วันที่กำหนดใด ๆ ที่กำหนดไว้เกินกว่า 10 ล้านบาท

⁸⁶ PSA Article 14 (1) for the first time since the commencement of the issuance of Prepaid Payment Instruments for Own Business. The same shall apply to cases in which such corporation restarted the issuance of Prepaid Payment Instruments for Own Business after discontinuing the whole of the business of issuing Prepaid Payment Instruments for Own Business:

⁸⁷ Takaharu Totsuka and Ayako Kuyama Anderson Mori & Tomotsune. **Regulations on payment services business in Japan**. เข้าถึงได้จาก : https://www.amt-law.com/res/news_2011_pdf/110325_2101.pdf. [2560, 19 เมษายน].

ยอดเงินคงเหลือที่ยังไม่ได้ในใช้เครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าเกินกว่า 10 ล้านบาท⁸⁸ ต้องดำเนินการแจ้งเกี่ยวกับการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าต่อนายกรัฐมนตรี โดยระบุรายละเอียด ดังต่อไปนี้⁸⁹

1. ระบุชื่อ ชื่อทางการค้า หรือชื่ออื่นๆ และสถานที่ตั้ง
2. ในกรณีนิติบุคคล ระบุจำนวนเงินทุนจดทะเบียน หรือเงินสนับสนุน
3. ชื่อและสถานที่ตั้งสำนักงาน หรือ สำนักงานที่เกี่ยวกับการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า (Prepaid Payment Instruments)
4. ในกรณีนิติบุคคล (รวมทั้งสมาคมหรือมูลนิธิที่ไม่มีฐานะทางกฎหมายซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนหรือผู้ดูแลระบบ) ระบุชื่อของตัวแทน หรือผู้ดูแลระบบ
5. ระบุยอดเงินที่ยังไม่ได้ใช้⁹⁰ ณ วันที่เป็นฐานซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวันที่เป็นฐาน
6. ประเภท ชื่อ และจำนวนเงินที่สามารถชำระเงิน ฯลฯ ของเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า
7. ในกรณีที่เครื่องมือชำระเงินล่วงหน้ามีระยะเวลาหรือวันหมดอายุที่กำหนดหรือในระหว่างที่ผู้ให้บริการสามารถ ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการจ่ายค่าตอบแทนในการซื้อหรือเช่าซื้อหรือรับบริการ หรือเพื่อประโยชน์ในการเรียกร้อง การส่งมอบ หรือข้อกำหนดของสินค้าหรือบริการ เรียกว่า

⁸⁸ จำนวนเงิน 10 ล้านบาท เท่ากับ 2,993,123.25 บาท อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 23 กรกฎาคม 2560

⁸⁹ PSA Article 5 (1)

⁹⁰ “ยอดเงินที่ยังไม่ได้ใช้” หมายถึง ยอดเงินที่คำนวณโดยวิธีการตามคำสั่งคณะรัฐมนตรี ยอดเงินที่ยังไม่ได้ใช้ที่เกิดขึ้นจากเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าที่ออกโดยผู้ออก ณ วันที่ 31 มีนาคม และ 30 กันยายน (ต่อไปในบรรพนี้เรียกว่า “วันที่ฐาน”) ของทุกปี และยอดคงเหลือ ณ วันที่ฐานที่เกี่ยวข้อง (หมายถึง จำนวนเงินในแต่ละประเภทดังต่อไปนี้ (i) เครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าที่กำหนดใน (1) ของวรรคก่อนหน้า ซึ่งสามารถใช้ได้ ณ วันที่ฐานดังกล่าว (2) เครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าที่กำหนดใน (2) ของวรรคก่อนหน้า ซึ่งเป็นจำนวนเงินคำนวณจากจำนวนสินค้าหรือบริการที่ถูกอ้างสิทธิ์ ณ วันที่ฐาน โดยวิธีการตามคำสั่งคณะรัฐมนตรี PSA Article 3 (2) The term “Unused Base Date Balance” as used in this Chapter means the amount calculated in accordance with a method specified by Cabinet Office Ordinance as the total of the unused balances arising from all the Prepaid Payment Instruments issued by an issuer thereof by March 31 and September 30 (hereinafter referred to as “Base Date” in this Chapter) every year and outstanding as of the respective Base Date (meaning the amount prescribed in each of the following items for the category of Prepaid Payment Instruments specified therein): (i) Prepaid Payment Instruments prescribed in item (i) of the preceding paragraph: The amount that can be used for the payment of consideration as of said Base Date; and (ii) Prepaid Payment Instruments prescribed in item (ii) of the preceding paragraph: The monetary amount converted from the quantity of goods or services that can be claimed as of said Base Date in accordance with a method specified by Cabinet Office Ordinance.

ระยะเวลาหรือวันหมดอายุ

ก) เนื้อหาและวิธีการในทางธุรกิจ ในการออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า (Prepaid Payment Instruments)

ข) สถานที่ตั้ง หรือสถานที่ติดต่อของสำนักงานเพื่อรับเรื่องร้องเรียน หรือสอบถามข้อมูลจาก ผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการออกและการใช้เครื่องมือทางการเงินแบบล่วงหน้า

ค) รายละเอียดอื่น ๆ ที่ระบุโดยคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการ

(2) ระบุเอกสารที่เกี่ยวกับการเงินและเอกสารอื่น ๆ ที่กำหนดโดยคำสั่งของคณะกรรมการ ต้องแนบมากับหนังสือแจ้งตามข้อ 1.⁹¹

(3) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดตามที่กำหนดไว้ในข้อ (1) ไม่รวมถึง 5. ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเอง ต้องแจ้งให้นายกรัฐมนตรี ทราบโดยไม่ชักช้า⁹²

4.2 การจดทะเบียนของผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สาม

(1) ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สาม ต้องดำเนินการจดทะเบียนต่อนายกรัฐมนตรี โดยยื่นแบบคำขอจดทะเบียนที่ระบุรายละเอียด ดังต่อไปนี้⁹³

1. ชื่อทางการค้า หรือชื่ออื่นๆ และสถานที่ตั้ง
2. จำนวนทุนจดทะเบียน หรือเงินสนับสนุน
3. ชื่อและสถานที่ตั้งสำนักงาน หรือ สำนักงานที่เกี่ยวข้องกับการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า

4. ระบุชื่อของเจ้าหน้าที่

5. ประเภทกิจการ ชื่อ และจำนวนเงินที่ใช้ได้ในเครื่องชำระเงินแบบล่วงหน้า

6. ในกรณีเครื่องชำระเงินแบบล่วงหน้าจำกัดระยะเวลาใช้งาน หรือมีวันหมดอายุสำหรับ ชื่อ หรือเช่าสินค้า หรือรับบริการ หรือเรียกให้จัดส่งสินค้าหรือบริการ ผู้ต้องระบุระยะเวลาใช้งาน หรือวันหมดอายุ

7. เนื้อหา และวิธีการประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า

8. สถานที่ตั้ง และที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ หรือสำนักงานรับข้อร้องเรียนหรือตอบคำถาม

⁹¹ PSA Article 5 (2)

⁹² PSA Article 5 (3)

⁹³ PSA Article 8 (1)

จากผู้ใช้งานเครื่องชำระเงินแบบล่วงหน้า

9. รายละเอียดอื่นๆ ตามคำสั่งคณะรัฐมนตรี

(2) คำชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรที่รับรองว่าผู้จดทะเบียนผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สามมิได้อยู่ภายใต้บทบัญญัติใน Article 10 (1) เอกสารที่เกี่ยวกับการเงินและเอกสารอื่นๆ ที่กำหนดโดยคำสั่งของคณะรัฐมนตรีต้องแนบมาพร้อมกับหนังสือแจ้งตามวรรคก่อน

หากผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สามมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในข้อ (1) ให้ผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สามแจ้งนายกรัฐมนตรถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยไม่ชักช้า⁹⁴

5. อำนาจนายกรัฐมนตรีนการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า

Payment Services Act ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีนเป็นผู้มีอำนาจกำกับดูแลผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า โดยมีอำนาจ ดังนี้

1. กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าปฏิบัติ

2. ดำเนินการรับจดทะเบียนและแจ้งให้ผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สามโดยไม่ชักช้า

3. ดำเนินการรับการยื่นหนังสือแจ้งการเป็นผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเอง

4. ดำเนินการจัดทำทะเบียนรายละเอียดเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าตามที่ได้ระบุไว้ในวันขึ้นของจดทะเบียนให้ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบได้ เช่นเดียวกับผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเอง ที่ได้ยื่นหนังสือแจ้งแล้ว⁹⁵

5. สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนหากผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สามตามที่บัญญัติใน Payment Services Act

6. ออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าวางหลักประกันสำหรับจัดทำบริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าทั้งหมดหรือบางส่วนของยอดเงินคงเหลือที่ยัง

⁹⁴ PSA Article 11 (1)

⁹⁵ PSA Article 6

ไม่ได้ใช้ เมื่อมีความจำเป็นจะต้องคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการ⁹⁶

7. มีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าส่งรายการ หรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจการประกอบกิจการ หรือทรัพย์สิน หรือให้เจ้าหน้าที่เข้าไปในสถานที่ของผู้ประกอบกิจการ หรือสถานประกอบการอื่นๆ ของผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า รวมทั้งเพื่อตอบข้อซักถามเกี่ยวกับการประกอบกิจการ หรือการตรวจสอบบันทึกหรือเอกสารอื่นๆ การตรวจสอบในสถานประกอบการ⁹⁷

8. มีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าพัฒนาการดำเนินเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า เมื่อพบข้อเท็จจริงที่อาจเป็นอันตรายต่อผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า นายกรัฐมนตรีดำเนินการเท่าที่จำเป็นต่อการคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการ

9. มีคำสั่งให้ผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับกิจการของตนเองระงับการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าทั้งหมด หรือแต่บางส่วนภายในระยะเวลาที่กำหนดไม่เกิน 6 เดือน เมื่อผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับกิจการของตนเองกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือขายกิจการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้⁹⁸

10. กรณีผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าถูกยื่นคำร้องให้บังคับตามสิทธิ หรือฟ้องล้มละลาย นายกรัฐมนตรีจะดำเนินการเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหายมิให้แพร่กระจายไปสู่ผู้ให้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายหน้านั้น โดยออกประกาศต่อสาธารณะเกี่ยวกับสิทธิของผู้ใช้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าให้ได้รับยกเว้นการดำเนินการตามขั้นตอนการคืนเงินประกัน⁹⁹

6. การปฏิเสธการจดทะเบียนผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สาม

บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีต้องไม่รับจดทะเบียนจากผู้จดทะเบียนที่ใช้แบบคำขอจดทะเบียน หรือเอกสารแนบที่ระบุข้อความอันเป็นเท็จเกี่ยวกับข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญ หรือระบุข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญไม่ครบถ้วนหรือผู้จดทะเบียนในลักษณะดังต่อไปนี้¹⁰⁰

⁹⁶ PSA Article 14

⁹⁷ PSA Article 24 (1)

⁹⁸ PSA Article 26 (1)

⁹⁹ PSA Article 26 (2)

¹⁰⁰ PSA Article 10 (1)

1. บุคคลอื่นใดที่มีใช้นิติบุคคล (รวมถึงนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ และมีได้มีสถานประกอบการ หรือสำนักงานในประเทศญี่ปุ่น)
2. นิติบุคคลที่มีได้อยู่ในบังคับของข้อกำหนดดังต่อไปนี้
  - 1) นิติบุคคลที่มีทรัพย์สินเกินกว่าคำสั่งของคณะรัฐมนตรี หรือเกินกว่าความจำเป็น หรือไม่เหมาะสมสำหรับการออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าที่ออกโดยนิติบุคคลนั้นภายในพื้นที่และขอบเขตของการให้บริการ หรือ
  - 2) องค์กรที่ไม่แสวงผลกำไรตามคำสั่งคณะรัฐมนตรี
  - 3) นิติบุคคลที่มีได้ดำเนินการตามมาตรการที่จำเป็นต่อการตรวจสอบสินค้าหรือบริการให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้งานเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าได้ รวมถึงความปลอดภัยในสินค้าหรือบริการ หรือความเป็นอันตรายต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นจากสินค้าหรือบริการ
  - 4) นิติบุคคลที่มีได้จัดตั้งขึ้นตามมาตรการที่จำเป็นต่อการจัดทำบริการชำระเงินสำหรับสมาชิกร้านค้า (หมายถึง ผู้ขายหรือผู้ให้เช่าสินค้าที่สามารถนำออกให้เช่า หรือที่ผู้ซื้อหรือผู้เช่าสามารถซื้อหรือเช่าโดยใช้เครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า หรือผู้ให้บริการที่ให้บริการผ่านเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า)
  - 5) นิติบุคคลที่มีได้จัดตั้งขึ้นตามมาตรการที่จำเป็นที่กำหนดในบรรพนี้
  - 6) นิติบุคคลที่ประสงค์จะใช้ชื่อทางการค้า หรือชื่ออื่นๆ ที่เหมือนกับผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สามรายอื่น ที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในตัวผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สาม
  - 7) นิติบุคคลที่จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สาม และถูกนายกรัฐมนตรียุติคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียน และนิติบุคคลที่ยกเลิกบริการที่ยังไม่ครบกำหนด 3 ปี นับแต่วันที่ยกเลิกบริการ หรือนิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตเช่นเดียวกันกับที่กำหนดในพระราชบัญญัติตามกฎหมายของต่างประเทศ และได้จดทะเบียนยกเลิก และรวมถึงนิติบุคคลที่ยกเลิกบริการที่ยังไม่ครบกำหนด 3 ปี นับแต่วันที่ยกเลิกบริการ (ทั้งนี้ ให้รวมถึงการอนุญาตหรือการยกเลิกโดยคำสั่งของเจ้าหน้าที่ที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับการจดทะเบียนยกเลิกดังกล่าว โดยให้บังคับกับข้อกำหนดข้อ 9 (5) ด้วย
  - 8) นิติบุคคลที่ถูกลงโทษปรับเกี่ยวกับข้อบังคับของพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมาย หรือข้อบังคับของต่างประเทศที่มีลักษณะเดียวกัน หรือเทียบเท่ากับพระราชบัญญัตินี้ และให้รวมถึงนิติบุคคลที่ยกเลิกบริการที่ยังไม่ครบกำหนด 3 ปี นับแต่วันที่โทษปรับสิ้นผล หรือวันที่นิติบุคคลพ้นผิดตามโทษปรับนั้น

9) นิติบุคคลที่มีเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลใดบุคคลคนหนึ่งดังต่อไปนี้

1) บุคคลไร้ความสามารถ หรือบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับบุคคลไร้ความสามารถตามกฎหมายต่างประเทศ

2) บุคคลล้มละลาย หรือบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับบุคคลล้มละลายตามกฎหมายต่างประเทศ

3) บุคคลที่ได้รับโทษจำคุกหนักกว่า imprisonment without labor (รวมถึงโทษที่เทียบเท่ากับ imprisonment without labor ตามกฎหมายของต่างประเทศ) และบุคคลผู้ได้รับโทษยังไม่ครบ 3 ปีนับแต่วันที่ได้รับโทษ หรือวันที่พ้นจากความรับผิดชอบ

4) บุคคลผู้ได้รับโทษปรับตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมาย หรือข้อบังคับของต่างประเทศที่มีลักษณะเดียวกัน หรือเทียบเท่ากับพระราชบัญญัติ และบุคคลผู้ได้รับโทษยังไม่ครบ 3 ปีนับแต่วันที่ได้รับโทษ หรือวันที่พ้นจากความรับผิดชอบ

5) บุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลนั้นในกรณีที่ผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของบุคคลที่สามได้จดทะเบียนและได้เลิกการประกอบกิจการ หรือ นิติบุคคลที่ได้จดทะเบียนในลักษณะเดียวกัน ยกเลิก หรือได้รับอนุญาตจากต่างประเทศให้เลิกกิจการในลักษณะเดียวกัน หรือเทียบเท่าในระยะเวลา 30 วันก่อนวันเลิกประกอบกิจการ และบุคคลผู้มีคุณสมบัติในลักษณะอื่นๆ ตามคำสั่งคณะรัฐมนตรียังไม่ครบ 3 ปี

7. ข้อความที่ต้องแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบ

ผู้ประกอบการธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าเมื่อออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า จะต้องระบุนรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าดังต่อไปนี้ลงในเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า นั้น หรือตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ไม่รวมบริการเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าที่ไม่มีใบรับรอง หรือไม่มีเอกสารอื่นใดที่จัดส่งให้กับผู้ใช้บริการเกี่ยวกับเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า¹⁰¹

1) ชื่อ ชื่อทางการค้า หรือชื่ออื่นๆ

2) วงเงินที่ใช้ได้สำหรับชำระกับเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า

3) ในกรณีที่เครื่องมือชำระเงินล่วงหน้ามีระยะเวลาหรือวันหมดอายุที่กำหนดหรือในระหว่างที่ผู้ใช้บริการสามารถ ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการจ่ายค่าตอบแทนในการซื้อหรือเช่าซื้อหรือรับบริการ หรือเพื่อประโยชน์ในการเรียกร้อง การส่งมอบ หรือข้อกำหนดของสินค้าหรือบริการ ให้ผู้ประกอบการธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าระบุนรายละเอียดระยะเวลาใช้งาน หรือวันหมดอายุลงในเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า

¹⁰¹ PSA Article 13 (1)

4) สถานที่ตั้ง หรือที่ติดต่อของสถานประกอบการ หรือสำนักงานที่รับเรื่องร้องเรียน หรือ
ข้อสอบถามจากผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการให้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า และ

5) ข้อกำหนดอื่นๆ ตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรี

แต่อย่างไรก็ตาม กรณีไม่มีใบรับรองที่เกี่ยวกับเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า หรือไม่มีเอกสารอื่นใดประกอบการให้บริการ เมื่อออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า ให้ผู้ออก
เครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าปฏิบัติตามวิธีการตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรี และแจ้งให้
ผู้ให้บริการทราบข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดข้อ 1-5¹⁰²

8. การวางเงินประกันการให้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า

ผู้ประกอบการที่ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าต้องจัดทำจัดทำสัญญาประกันใน
เงินหลักประกันสำหรับจัดทำบริการผู้ประกอบการที่ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า หรือ
ทำสัญญา ทรัสต์ในเงินหลักประกันสำหรับจัดทำบริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้ากับ
บริษัททรัสต์ โดยวางเงินประกันเมื่อยอดคงเหลือของวันที่ที่ยังไม่ได้ใช้งานเกินกว่าจำนวนเงิน
มาตรฐานที่ระบุโดยคำสั่งของคณะรัฐมนตรี โดยวางเงินประกันการชำระเงินล่วงหน้า ณ สถานที่
ราชการที่อยู่ใกล้ที่สุดกับที่ทำการสำนักงานหรือสำนักงานใหญ่เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง
ของจำนวนเงินที่ยังไม่ได้ใช้ ณ วันสิ้นงวด¹⁰³ และหากมีผู้ให้บริการได้เรียกร้องค่าเสียหายหรือค่า
สินไหมทดแทนเกี่ยวกับเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า หรือปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำนวนเงิน
ประกันสำหรับการให้บริการนับแต่วันถัดจากวันที่จำนวนเงินประกันน้อยกว่ายอดคงเหลือที่จะนำ
ออกให้บริการ ให้ผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าฝากเงินจำนวนที่ขาดและแจ้งให้
นายกรัฐมนตรีรับทราบโดยไม่ชักช้า¹⁰⁴

¹⁰² PSA Article 13 (2)

¹⁰³ PSA Article 14 (1) When the Unused Base Date Balance exceeds the amount specified by Cabinet Order (hereinafter referred to as the "Standard Amount" in this Chapter), an Issuer of Prepaid Payment Instruments must, pursuant to the provisions of Cabinet Office Ordinance, make a security deposit for issuance to the official depository nearest to its principal business office or office in an amount equivalent to not less than half the amount of said Unused Base Date Balance (hereinafter referred to as the "Required Amount of Deposit" in this Chapter).

¹⁰⁴ PSA Article 14 (2) When, due to completion of the procedure for the execution of the right set forth in Article 31 (1) or the occurrence of other facts, the amount of a security deposit for issuance (including the total amount of the secured amount prescribed in the following Article and the amount of trust property prescribed in Article 16 (1); the same shall apply in Article 18 (ii) and Article 23 (1) (iii)) becomes short of the Required Amount of Deposit as of the Base Date immediately preceding the day on which such fact occurred (or the

ทั้งนี้ หลักประกันอาจวางเป็นเงินสดหรือวางพันธบัตรรัฐบาล หรือพันธบัตรรัฐบาลท้องถิ่น หรือพันธบัตรอื่นๆ ในลักษณะเดียวกันตามที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยอาจฝากพันธบัตร เพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยเงินประกันสำหรับการให้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า ในกรณีนี้ การประเมินมูลค่าพันธบัตรให้เป็นไปตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรี¹⁰⁵

9. การคืนเงินคงเหลือให้แก่ผู้ใช้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า

1) ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้ากระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ต้องคืนเงินคงเหลือให้แก่ผู้ใช้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า¹⁰⁶

1.1) เมื่อผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายหน้าเลิกกิจการที่เกี่ยวกับการชำระเงินแบบจ่ายหน้า ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เว้นแต่กรณีเป็นการเปลี่ยนแปลงการดำเนินกิจการ โดยการสืบทอดโดยทายาท หรือการโอนกิจการ หรือการควบรวม หรือแยกกิจการ หรือเหตุอื่นๆ

1.2) ในกรณีเมื่อผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายหน้าเป็นผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าสำหรับกิจการของบุคคลที่สาม และผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าขอยกเลิกการเป็นผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า

1.3) กรณีอื่นๆ ตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรี

2) ผู้ประกอบธุรกิจออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าจะต้องไม่คืนเงินที่ออกให้แก่ผู้ใช้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายหน้า เว้นแต่กรณีที่กำหนดในข้อ 1. อย่างไรก็ตาม ไม่ให้นำบทบัญญัตินี้ใช้บังคับกับกรณีการคืนเงินที่มีมูลค่าเล็กน้อย หรือกรณีอื่นๆ ที่การดำเนินกิจการชำระเงินแบบจ่ายหน้าเป็นไปอย่างเหมาะสม ตามคำสั่งของคณะรัฐมนตรี¹⁰⁷

---

amount calculated as if the Prepaid Payment Instruments pertaining to said procedures did not exist in accordance with the method specified by Cabinet Office Ordinance as of the Base Date immediately preceding the day on which the refund procedure prescribed in Article 20 (1) or the procedure for the execution of the right set forth in Article 31 (1) was completed), an Issuer of Prepaid Payment Instruments must, pursuant to Cabinet Office Ordinance provisions, deposit the shortfall and notify the Prime Minister to that effect without delay.

¹⁰⁵PSA Article 14 (3) National government bond certificates, local government bond certificates or other bond certificates specified by Cabinet Office Ordinance (including transfer bonds prescribed in Article 278 (1) of the Act on Transfer of Bonds, Shares, etc. (Act No. 75 of 2001); the same shall apply in Article 16 (3)) may be deposited to fulfill the security deposit for issuance requirement. In this case, the appraised value of such bond certificates shall be determined pursuant to Cabinet Office Ordinance the provisions.

¹⁰⁶ PSA Article 20 (1)

¹⁰⁷ PSA Article 20 (2)

10. การบริหารจัดการความปลอดภัยในข้อมูลของผู้ใช้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า

ผู้ประกอบการที่ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าต้องดำเนินต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ข้อมูล รั่วไหล สูญหาย หรือเสียหายของข้อมูลของผู้ใช้บริการเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าเกี่ยวกับการประกอบกิจการชำระเงินแบบล่วงหน้า หรือดำเนินการอื่นๆ เพื่อควบคุมความปลอดภัยในข้อมูล¹⁰⁸

11. การกำกับดูแลผู้ประกอบการที่ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า

Payment Services Act บัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้า ดังนี้

1) ผู้ประกอบการที่ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าต้องจัดเตรียมและรักษามันท์กและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการชำระเงินแบบล่วงหน้า¹⁰⁹

2) ผู้ประกอบการที่ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าต้องจัดเตรียมรายงานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการชำระเงินแบบล่วงหน้า¹¹⁰

3) การตรวจสอบในสถานประกอบการ เมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อให้การบริหารงานกิจการออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าของผู้ประกอบการที่ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าเป็นไปอย่างเหมาะสม ให้นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ผู้ประกอบการที่ออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าส่งรายการ หรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจการประกอบกิจการ หรือทรัพย์สิน หรือให้เจ้าหน้าที่เข้าไปในสถานที่ของผู้ประกอบการ หรือสถานประกอบการอื่นๆ ของผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้า รวมทั้งเพื่อตอบข้อซักถามเกี่ยวกับการประกอบกิจการ หรือการตรวจสอบมันท์กหรือเอกสารอื่นๆ

4) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการออกเครื่องมือชำระเงินแบบจ่ายล่วงหน้าประกอบกิจการออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าในต่างประเทศ จะต้องไม่ชักชวนให้คนญี่ปุ่นใช้งานเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าที่ดำเนินการโดยผู้ออกจากต่างประเทศ¹¹¹

12. ข้อยกเว้นการบังคับใช้สำหรับเครื่องมือชำระเงิน

ใน Payment Services Act ของประเทศญี่ปุ่นมีหลักเกณฑ์ในการยกเว้นการควบคุมดูแลเครื่องมือในการชำระเงิน ดังต่อไปนี้

¹⁰⁸ PSA Article 21

¹⁰⁹ PSA Article 22

¹¹⁰ PSA Article 23

¹¹¹ PSA Article 36

- (1) ตัวโดยสาร บัตรเข้างาน และบัตรอื่นๆ ในลักษณะเดียวกันตามที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (2) เครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าที่สามารถใช้งานได้ในช่วงระยะเวลาที่จำกัดตามที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (3) เครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าของรัฐหรือองค์กรท้องถิ่น
- (4) เครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าของหน่วยงานอื่นๆ ที่มีลักษณะเดียวกันกับหน่วยงานของรัฐตามที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมถึงหน่วยงานที่ก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กร หรือกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่กำหนดให้รัฐเป็นเจ้าของเครื่องมือดังกล่าว
- (5) เครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเองที่ออกเพื่อให้พนักงานของผู้ออกเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเองใช้งาน รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด (จำกัดเฉพาะเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเองที่ออกสำหรับให้พนักงานของผู้ออกเท่านั้น) และเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าสำหรับธุรกิจของตนเองอื่นๆ ที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (6) เครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าตามที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนดที่เกี่ยวกับธุรกรรมที่อยู่ภายใต้ความคุ้มครองของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยการซื้อขายแบบผ่อนชำระ (Act No. 159 of 1961) และพระราชบัญญัติอื่น
- (7) เครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าที่ออกมาสำหรับการใช้งานในธุรกรรมเชิงพาณิชย์สำหรับผู้ใช้งานเครื่องมือชำระเงินแบบล่วงหน้าเท่านั้น¹¹²

¹¹² PSA Article 4 The provisions of this Chapter shall not apply to the following Prepaid Payment Instruments:

- (i) Passenger tickets, admission tickets, and other tickets specified by Cabinet Order as being equivalent thereto;
- (ii) Prepaid Payment Instruments that can be used only during a certain period specified by Cabinet Order from the date of issuance;
- (iii) Prepaid Payment Instruments issued by the State or local public entities (hereinafter referred to as "the State, etc." in the following item);
- (iv) Prepaid Payment Instruments issued by corporations specified by Cabinet Order as being equivalent to the State, etc., including corporations directly established pursuant to an Act, corporations established by a special act of incorporation pursuant to a special Act, or corporations established by a local public entity pursuant to a special Act that are wholly owned by the State, etc.;

3.3 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลผู้ประกอบการธุรกิจให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย

ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับผู้ให้บริการบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ประกาศกระทรวงการคลังว่าด้วยเรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามมาตรา 5 แห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์) และหนังสือเวียนของธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2550 เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกอบธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 เท่านั้น ที่วางหลักเกณฑ์ควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยตรง

3.3.1 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการ การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551

พระราชกฤษฎีกานี้มีหลักการและเหตุผลสำคัญในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับในข้อมูลที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับประชาชน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มากยิ่งขึ้น อันเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของภาคธุรกิจ

1. ความเป็นมา

พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้บัญญัติขึ้นโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การควบคุมดูแลธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นฉบับเดียวกัน พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2552 โดยมีเหตุผลที่สำคัญคือ ปัจจุบันเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น โดยมีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยผู้ประกอบการใน

(v) Prepaid Payment Instruments for Own Business issued only to the employees of the issuer (including Closely Related Persons) (limited to those designed to be used only by said employees) and other Prepaid Payment Instruments specified by Cabinet Order as being equivalent thereto;

(vi) Prepaid Payment Instruments specified by Cabinet Order as being those pertaining to transactions that are subject to measures to protect advances pursuant to the provisions of the Installment Sales Act (Act No. 159 of 1961) and other Acts; and

(vii) Prepaid Payment Instruments that are designed to be used only in a transaction that constitutes a commercial transaction for the users of the Prepaid Payment Instruments.

ปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงสถาบันการเงินเท่านั้น แต่ได้ขยายตัวไปถึงผู้ประกอบการที่ไม่มีกฎหมายควบคุมดูแลด้วย กรณีอาจก่อให้เกิดความเสียหายในระบบการเงินพาณิชย์ของประเทศ จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีมาตรการทางกฎหมายที่สำคัญในการส่งเสริมและกำกับดูแลการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น จำเป็นต้องมีการตราพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ขึ้น โดยมีหลักการและเหตุผลสำคัญในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ดังนี้¹¹³ เพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับในข้อมูลที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของภาคธุรกิจ หรือการให้บริการของภาครัฐ เพื่อเป็นการบูรณาการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้มีการบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสะดวกต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย ภายใต้กรอบนโยบายเดียวกัน

สาระสำคัญของพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ การกำหนดให้ผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องดำเนินการจะต้องแจ้งให้ทราบ ขึ้นทะเบียน หรือได้รับอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในบัญชีแนบท้าย ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการแจ้งให้ทราบ การขึ้นทะเบียน และการขอรับใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2. หลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ใดที่ผู้ให้บริการจะต้องแจ้งให้ทราบ ขึ้นทะเบียน หรือได้รับใบอนุญาต¹¹⁴ ได้แก่ ธุรกิจบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ใต้การควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

1) บัญชี ก

ธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการ

การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้าหรือรับบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้า จากผู้ให้บริการเพียงรายเดียว ทั้งนี้ เว้นแต่การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้จำกัดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภค โดยมีได้แสวงหากำไรจากการออกบัตร ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

2) บัญชี ข

ธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ

(1) การให้บริการเครือข่ายบัตรเครดิต

¹¹³ เอกสารประกอบร่างพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการกำกับดูแลการบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

¹¹⁴ พรฎ. e-Payment มาตรา 7

(2) การให้บริการเครือข่ายอีดีซี

(3) การให้บริการสวิตช์ซึ่งในการชำระเงินระบบหนึ่งระบบใด

(4) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้า และหรือรับบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้า จากผู้ให้บริการหลายราย ณ สถานที่ที่อยู่ภายใต้ระบบการจัดจำหน่ายและการให้บริการเดียวกัน

3) บัญชี ค

ธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ

(1) การให้บริการหักบัญชี

(2) การให้บริการชำระดุล

(3) การให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านอุปกรณ์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือผ่านทางเครือข่าย

(4) การให้บริการสวิตช์ซึ่งในการชำระเงินหลายระบบ

(5) การให้บริการรับชำระเงินแทน

(6) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้า และหรือรับบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้า จากผู้ให้บริการหลายราย โดยไม่จำกัดสถานที่และไม่อยู่ภายใต้ระบบการจัดจำหน่ายและการให้บริการเดียวกัน¹¹⁵

หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการแจ้งให้ทราบ การขึ้นทะเบียน และการขอรับใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด¹¹⁶

ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการตามธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการ¹¹⁷ จะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล¹¹⁸ ก็ได้ ส่วนผู้ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ ต้องเป็นนิติบุคคลเท่านั้น¹¹⁹ โดยผู้ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(1) บุคคลธรรมดา

(ก) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(ข) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

¹¹⁵ ตามบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551

¹¹⁶ ประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2559

¹¹⁷ บัญชี ค ตาม บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551

¹¹⁸ พรฎ. e-Payment มาตรา 8 วรรคหนึ่ง

¹¹⁹ พรฎ. e-Payment มาตรา 8 วรรคสอง

(ค) ไม่อยู่ในระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์ หรือไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายและยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยกเลิกการล้มละลายหรือปลดจากล้มละลาย

(ง) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(จ) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ลักทรัพย์ วิวาททรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก หรือรับของโจร หรือความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

(ฉ) ไม่เคยถูกสั่งห้ามประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ

(ช) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของนิติบุคคลที่เคยถูกสั่งห้าม ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเพิกถอนใบอนุญาตและยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ วันขอขึ้นทะเบียน หรือวันขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

(2) นิติบุคคล

(ก) เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด และมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนด ในการนี้ คณะกรรมการจะประกาศกำหนดจำนวนทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้ธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ¹²⁰ ต้องมีโชันนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด

(ข) กรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของนิติบุคคลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ คือ

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(2) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

(3) ไม่อยู่ในระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์ หรือไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายและยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยกเลิกการล้มละลายหรือปลดจากล้มละลาย

(4) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ลักทรัพย์ วิวาททรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก หรือรับของโจร หรือความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

¹²⁰ บัญชี ค ตามบัญชีท้าย พรฎ.e-Payment

(6) ไม่เคยถูกสั่งห้ามประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ

(7) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของนิติบุคคลที่เคยถูกสั่งห้าม ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเพิกถอนใบอนุญาตและยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ วันขอขึ้นทะเบียน หรือวันขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

(ค) ไม่อยู่ในระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาต

(ง) ไม่เคยถูกสั่งห้ามประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเพิกถอนใบอนุญาตและยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ วันยื่นขอจดทะเบียน หรือวันขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

คณะกรรมการอาจออกประกาศกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามประการ อื่นของผู้ให้บริการแต่ละบัญชีเพิ่มเติมตามความเหมาะสม อีกก็ได้¹²¹

ผู้ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการให้ยื่นแบบการแจ้งให้ทราบ แบบการขอขึ้นทะเบียน หรือแบบการขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี พร้อมด้วยเอกสารที่มีรายการดังต่อไปนี้

(1) ผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการ¹²² ยื่นแบบการแจ้งให้ทราบ พร้อมด้วยเอกสาร ดังนี้

(ก) แผนฉุกเฉินหรือระบบให้บริการสำรองเพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง

(ข) นโยบายและมาตรการการรักษาความปลอดภัยทางระบบสารสนเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีมาตรฐานตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

(2) ผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ¹²³ และธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ¹²⁴ ยื่นแบบการขอขึ้นทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาต พร้อมด้วยเอกสาร ดังนี้ ได้แก่

(ก) เอกสารแผนฉุกเฉินหรือระบบให้บริการสำรองเพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง และ นโยบายและมาตรการการรักษาความปลอดภัยทางระบบสารสนเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีมาตรฐานตามที่ ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

(ข) นโยบายและแผนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(ค) แผนปฏิบัติการเตรียมการรองรับการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทาง

¹²¹ พรฎ.e-Payment มาตรา 9

¹²² บัญชี ก ตามบัญชีท้าย พรฎ.e-Payment

¹²³ บัญชี ข ตามบัญชีท้ายพรฎ.e-Payment

¹²⁴ บัญชี ค ตามบัญชีท้ายพรฎ.e-Payment

อิเล็กทรอนิกส์

(ง) ระบบบริหารและจัดการความเสี่ยง

(จ) ระบบการควบคุมภายใน

(ฉ) ผลการศึกษาความเป็นไปได้และประเมินความเสี่ยงในการให้บริการ รวมทั้งแผน
ฉุกเฉินรองรับกรณีเกิดปัญหา

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการให้บริการของผู้ให้บริการแต่ละบัญชี ธนาคารแห่งประเทศไทยจะประกาศกำหนดให้ยื่นเอกสารที่มีรายการเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้¹²⁵

ให้ผู้ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการ¹²⁶หรือธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ¹²⁷ยื่นแบบการแจ้งให้ทราบหรือแบบการขอขึ้นทะเบียนแล้วแต่กรณี พร้อมทั้งเอกสาร ต่อผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมาย และหากปรากฏว่าผู้ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการนั้นยื่นเอกสารครบถ้วนรวมทั้งปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้ออกใบรับแจ้งหรือใบรับการขึ้นทะเบียนให้ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ตรวจสอบภายหลังพบว่าผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการ¹²⁸หรือ ธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ¹²⁹ผู้ใดยื่นเอกสารหรือหลักฐานใดไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน หรือมีกรณีที่มีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด หรือขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมายแจ้งให้ผู้ให้บริการนั้นทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง หรือครบถ้วน แล้วแต่กรณี ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

ในกรณีที่ผู้ให้บริการนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมายรายงานต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาดำเนินการมีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้น ดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้¹³⁰ และให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ให้บริการนั้น ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง หรือเหมาะสมก็ได้

¹²⁵ พรฎ. e-Payment มาตรา 10

¹²⁶ บัญชี ก ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹²⁷ บัญชี ข ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹²⁸ บัญชี ก ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹²⁹ บัญชี ข ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹³⁰ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 33 วรรคสี่

ในกรณีที่ตรวจสอบภายหลังพบว่าผู้ให้บริการตามธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการ¹³¹ หรือธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ¹³² ผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามซึ่งไม่อาจจะแก้ไขได้ ให้คณะกรรมการมีคำสั่งห้ามผู้ให้บริการนั้นประกอบธุรกิจตามที่ได้แจ้งหรือขึ้นทะเบียน และเพิกถอนการแจ้งหรือการขึ้นทะเบียนของผู้ให้บริการนั้น แล้วแต่กรณี¹³³

ในกรณีที่ผู้ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ¹³⁴ ได้ยื่นแบบการขอใบอนุญาตพร้อมทั้งเอกสาร ดังต่อไปนี้

(ก) เอกสารแผนฉุกเฉินหรือระบบให้บริการสำรองเพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง และ นโยบายและมาตรการการรักษาความปลอดภัยทางระบบสารสนเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีมาตรฐานตามที่ ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด

(ข) นโยบายและแผนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(ค) แผนปฏิบัติการเตรียมการรองรับการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(ง) ระบบบริหารและจัดการความเสี่ยง

(จ) ระบบการควบคุมภายใน

(ฉ) ผลการศึกษาความเป็นไปได้และประเมินความเสี่ยงในการให้บริการ รวมทั้งแผนฉุกเฉินรองรับกรณีเกิดปัญหา¹³⁵ แล้ว ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมายตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของเอกสาร และการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ในกรณีที่พบว่าเอกสารหรือหลักฐานใดไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง หรือยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมายแจ้งให้ผู้ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง หรือครบถ้วนก่อนเสนอคณะกรรมการเพื่อออกใบอนุญาต¹³⁶

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อน

¹³¹ บัญชี ก ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹³² บัญชี ข ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹³³ พรฎ. e-Payment มาตรา 11

¹³⁴ บัญชี ค ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹³⁵ พรฎ. e-Payment มาตรา 10 (2)

¹³⁶ พรฎ. e-Payment มาตรา 12

ให้บริการ¹³⁷ ยื่นเอกสารครบถ้วนและถูกต้องและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการแจ้งให้ทราบ การขึ้นทะเบียน และการขอรับใบอนุญาต¹³⁸ หรือได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือครบถ้วนตามที่ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมายมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมายเสนอคณะกรรมการเพื่อ พิจารณาออกใบอนุญาตต่อไป¹³⁹

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการให้บริการของผู้ให้บริการแต่ละรายคณะกรรมการอาจกำหนดข้อปฏิบัติในการให้บริการของผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการ¹⁴⁰ หรือ ธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ¹⁴¹ หรือจะกำหนดเงื่อนไขในการให้บริการไว้ในใบอนุญาตของผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ¹⁴² ก็ได้

ข้อปฏิบัติและเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น ต้องไม่เป็นภาระหรืออุปสรรคเกินสมควรในการให้บริการของผู้ให้บริการ¹⁴³

ใบอนุญาตของผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ¹⁴⁴ มีอายุสิบปีผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ อาจยื่นขอต่ออายุใบอนุญาตภายในระยะเวลาเก้าสิบวันแต่ไม่น้อยกว่าหกสิบวันก่อนวันที่ใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุ โดยยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตต่อผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมาย พร้อมทั้งเอกสารที่แสดงหลักฐานการได้รับใบอนุญาตเดิม

ให้คณะกรรมการพิจารณาการต่ออายุใบอนุญาตหรือการไม่ต่ออายุใบอนุญาต ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคสอง โดยแจ้งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ให้บริการซึ่งยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต

ในกรณีที่คณะกรรมการแจ้งการไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคสอง และใบอนุญาตเดิมยังไม่สิ้นอายุ ให้ผู้ให้บริการนั้นยังคงให้บริการตามใบอนุญาตเดิมได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตสิ้นอายุ ในการนี้คณะกรรมการจะสั่งให้ผู้ให้บริการต้องปฏิบัติตามอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการด้วยก็ได้

¹³⁷ ตามบัญชี ค บัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹³⁸ พรฎ. e-Payment มาตรา 7 วรรคสอง

¹³⁹ พรฎ. e-Payment มาตรา 12

¹⁴⁰ บัญชี ก ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹⁴¹ บัญชี ข ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹⁴² บัญชี ค ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹⁴³ พรฎ. e-Payment มาตรา 13

¹⁴⁴ บัญชี ค ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบในการขอต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด¹⁴⁵

ในกรณีที่ใบรับแจ้ง ใบรับขึ้นทะเบียน หรือใบอนุญาตเป็นผู้ให้บริการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดเสียหายในสาระสำคัญ ให้ผู้ให้บริการยื่นคำขอรับใบแทนต่อผู้ว่าการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด¹⁴⁶

3. การควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับประเภทธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์แต่ละบัญชี โดยอาจประกอบด้วยเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การเก็บรักษาและการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ

(2) การตรวจสอบและรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบการให้บริการที่น่าเชื่อถืออย่างสม่ำเสมอ

(3) การปฏิบัติตามแผน นโยบาย มาตรการและระบบต่าง ๆ ที่ผู้ให้บริการยื่นแบบการแจ้งให้ทราบ แบบการขอขึ้นทะเบียน หรือแบบการขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี อันได้แก่ แผนฉุกเฉิน หรือระบบให้บริการสำรองเพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง นโยบายและมาตรการรักษาความปลอดภัยทางระบบสารสนเทศ นโยบายและแผนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ แผนปฏิบัติการเตรียมการรองรับการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบบริหารและจัดการความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายใน ผลการศึกษาความเป็นไปได้และประเมินความเสี่ยงในการให้บริการ รวมทั้งแผนฉุกเฉินรองรับกรณีเกิดปัญหา เป็นต้น

(4) การกำหนดค่าธรรมเนียมในการให้บริการอย่างชัดเจน

(5) การรับคำร้องเมื่อมีการร้องเรียน หรือมีข้อโต้แย้งจากผู้ใช้บริการ และการดำเนินการรวมทั้งกรอบเวลาเพื่อหาข้อยุติ

(6) การจัดทำบัญชีและรายงานการปฏิบัติการ

(7) การส่งงบการเงินและผลการดำเนินงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

(8) เรื่องอื่น ๆ ตามความเหมาะสมในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจการให้บริการแต่ละประเภท¹⁴⁷

¹⁴⁵ พรฎ. e-Payment มาตรา 14

¹⁴⁶ พรฎ. e-Payment มาตรา 15

¹⁴⁷ พรฎ. e-Payment มาตรา 16

อนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการแต่ละประเภท ธปท. จะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้บริการเพิ่มเติมที่จำเป็นให้เกิดความเรียบร้อยในเรื่องดังต่อไปนี้ก็ได้

- (1) การออกหลักฐานการชำระเงิน
- (2) การเก็บรักษาเงินที่จะต้องส่งมอบ
- (3) การกำหนดผลสิ้นสุดของการ โอนเงินซึ่งผู้รับสามารถใช้จ่ายทันทีโดยปราศจากเงื่อนไข
- (4) การดำเนินการเพื่อรักษาสถานภาพทางการเงินของผู้ให้บริการ หรือ
- (5) การจัดให้มีผู้ตรวจสอบอิสระทางด้านความมั่นคงปลอดภัย

ผู้ตรวจสอบอิสระทางด้านความมั่นคงปลอดภัยตามข้อ (5) ให้เป็นไปตามรายชื่อที่คณะกรรมการประกาศกำหนด¹⁴⁸

ผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ¹⁴⁹ และธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ¹⁵⁰ ต้องปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) ในกรณีที่เกิดปัญหา หรือความบกพร่องในการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้แจ้ง ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบโดยเร็ว
- (2) จัดทำข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับการให้บริการ ไว้ให้พร้อมที่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าตรวจสอบได้ รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าตรวจสอบ
- (3) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการ หรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของนิติบุคคล ให้แจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ โดยบุคคลดังกล่าวต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม¹⁵¹ ใน

¹⁴⁸ พรฎ. e-Payment มาตรา 17

¹⁴⁹ บัญชี ข ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹⁵⁰ บัญชี ค ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹⁵¹ กรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของนิติบุคคลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (ก) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (ข) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
- (ค) ไม่อยู่ในระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์ หรือไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายและยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่มิคำสั่งยกเลิกการล้มละลายหรือปลดจากล้มละลาย
- (ง) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (จ) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง

หลักทรัพย์ วังราวทรัพย์ ทรัพย์ โจร รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหน้าที่ ยักยอก หรือรับของโจร หรือความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

วันที่แจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้น¹⁵²

ในกรณีที่ผู้ให้บริการรายใดประสงค์จะเลิกการให้บริการ ให้ผู้ให้บริการรายนั้นแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 60 วันก่อนวันเลิกการให้บริการ และให้ส่งคืนใบรับแจ้งใบขึ้นทะเบียน หรือใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ภายใน 15 วันนับแต่วันเลิกการให้บริการด้วย ทั้งนี้ หากผู้ประสงค์จะเลิกการให้บริการนั้นเป็นผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ¹⁵³ หรือธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน และธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งให้ผู้ให้บริการที่ประสงค์จะเลิกการให้บริการต้องปฏิบัติตามอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการก่อนเลิกการให้บริการก็ได้

ในกรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการผู้ให้บริการที่ประสงค์จะเลิกการให้บริการต้องปฏิบัติตามอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการก่อนเลิกการให้บริการไปแล้ว ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว¹⁵⁴

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกให้ผู้ให้บริการมาให้ข้อมูล หรือส่งเอกสารใด ๆ ในการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์¹⁵⁵ และในกรณีที่ผู้ให้บริการรายใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของ ธปท. ประกาศของคณะกรรมการ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งให้แก้ไขหรือให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดได้¹⁵⁶

4. การห้ามประกอบธุรกิจ การพักใช้ และเพิกถอนใบอนุญาต

ในกรณีที่ผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการ¹⁵⁷ หรือ ธุรกิจบริการที่

(จ) ไม่เคยถูกสั่งห้ามประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ

(ข) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของนิติบุคคลที่เคยถูกสั่งห้าม ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเพิกถอนใบอนุญาตและยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ วันขอขึ้นทะเบียน หรือวันขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

¹⁵² พรฎ.e-Payment มาตรา 18

¹⁵³ บัญชี ข ตามบัญชีท้ายพรฎ.e-Payment

¹⁵⁴ พรฎ.e-Payment มาตรา 19

¹⁵⁵ พรฎ.e-Payment มาตรา 20

¹⁵⁶ พรฎ.e-Payment มาตรา 21

¹⁵⁷ บัญชี ก ตามบัญชีท้ายพรฎ.e-Payment

ต้องขอขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ¹⁵⁸ ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ประกาศของคณะกรรมการ ให้ผู้ว่าการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้ว่าการมอบหมาย รายงานต่อคณะกรรมการ¹⁵⁹ ถ้าผู้แจ้งหรือผู้ขึ้นทะเบียน ไม่แก้ไขการแจ้งหรือขึ้นทะเบียนให้ถูกต้อง หรือ ครบถ้วน หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจให้ คณะกรรมการ พิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท โดยคำนึงถึงความ ร้ายแรงแห่ง พฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้น ดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาลงโทษปรับทางปกครองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด และถ้าผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการ บังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และใน กรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อ บังคับชำระค่าปรับ ในการนี้ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมายก็ให้ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อ ชำระค่าปรับได้ ในกรณีผู้กระทำผิด ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือกระทำ ความผิดซ้ำอีก ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจตามที่ได้แจ้งหรือ ขึ้น ทะเบียนอีกต่อไป

ในกรณีผู้กระทำผิด ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือกระทำ ความผิดซ้ำ อีก ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจตามที่ได้แจ้งหรือขึ้น ทะเบียน อีกต่อไป¹⁶⁰

ในกรณีที่ผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ¹⁶¹ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศของคณะกรรมการจนเป็น เหตุให้เชื่อได้ว่าอาจส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศ หรือไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งของธนาคารแห่งประเทศไทยที่สั่งให้แก้ไขให้ถูกต้อง ให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณามี คำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกิน 2,000,000 บาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่ กระทำผิด และในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ไขให้

¹⁵⁸ บัญชี ข ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹⁵⁹ พรฎ. e-Payment มาตรา 22

¹⁶⁰ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 33 วรรคสี่, วรรคห้า และวรรคหก

¹⁶¹ บัญชี ค บัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

ถูกต้องหรือเหมาะสมได้¹⁶² ถ้าผู้ตกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับ โดยอนุโลม และในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในกรณีนี้ ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมายก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับได้¹⁶³ และจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้จนกว่าผู้ให้บริการผู้นั้นจะดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดด้วยก็ได้¹⁶⁴

คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ¹⁶⁵ เมื่อปรากฏว่าผู้ให้บริการธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการนั้น กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้คณะกรรมการพิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินสองล้านบาท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด และในกรณีที่เหมาะสม คณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ผู้นั้นดำเนินการใดๆ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้¹⁶⁶ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาลงโทษปรับทางปกครองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดและถ้าผู้ตกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับ โดยอนุโลม และในกรณีไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในกรณีนี้ ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมายก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับได้¹⁶⁷ ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือกระทำความผิดซ้ำอีก ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต¹⁶⁸

(2) ในกรณีที่ผู้ให้บริการขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

¹⁶² พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 34 วรรคสี่

¹⁶³ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 33 วรรคห้า

¹⁶⁴ พรฎ. e-Payment มาตรา 23

¹⁶⁵ บัญชี ค บัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

¹⁶⁶ พระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 34 วรรคสี่

¹⁶⁷ พระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 33 วรรคห้า

¹⁶⁸ พระราชบัญญัติ ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 34 วรรคห้า

1. กรณีบุคคลธรรมดา

(ก) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(ข) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

(ค) ไม่อยู่ในระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์ หรือไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายและยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่มีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายหรือปลดจากล้มละลาย

(ง) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(จ) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก หรือรับของโจร หรือความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

(ฉ) ไม่เคยถูกสั่งห้ามประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ

(ช) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของนิติบุคคลที่เคยถูกสั่งห้าม ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเพิกถอนใบอนุญาตและยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ วันของขึ้นทะเบียน หรือวันขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

2. กรณีนิติบุคคล

(ก) เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด และมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนด ในกรณีนี้ คณะกรรมการจะประกาศกำหนดจำนวนทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ในกรณีผู้ที่ประสงค์จะเป็นผู้ให้ธุรกิจบริการที่ต้องได้รับอนุญาตก่อนให้บริการ¹⁶⁹ ต้องมิใช่นิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด

(ข) กรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของนิติบุคคลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ คือ

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(2) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

(3) ไม่อยู่ในระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์ หรือไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายและยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่มีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายหรือปลดจากล้มละลาย

(4) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับการปลอม

¹⁶⁹ บัญชี ค ตามบัญชีท้ายพรฎ. e-Payment

และการแปลง ลักทรัพย์ รั้งราวทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ น้อ โกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก หรือรับของโจร หรือความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

(6) ไม่เคยถูกสั่งห้ามประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์และยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ

(7) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของนิติบุคคลที่เคยถูกสั่งห้าม ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเพิกถอนใบอนุญาตและยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ วันขอขึ้นทะเบียน หรือวันขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

(ค) ไม่อยู่ในระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาต

(ง) ไม่เคยถูกสั่งห้ามประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์หรือเพิกถอนใบอนุญาตและยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับถึงวันแจ้งให้ทราบ วันยื่นขอจดทะเบียน หรือวันขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี

(3) ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ประกาศของคณะกรรมการ หรือในกรณีที่ผู้ให้บริการรายใด ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้¹⁷⁰ ซ้ำอีก จนเป็นเหตุให้เชื่อได้ว่าอาจส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศ¹⁷¹

5. บทเฉพาะกาล

ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ในวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับคือวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2552 ให้ยังคงดำเนินการต่อไปได้เป็นระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ¹⁷² ในกรณีที่ผู้ให้บริการในวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการ ชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกฤษฎีกานี้ต่อไป ภายหลังครบกำหนดระยะเวลา 120 วัน (วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2552) ให้ผู้ให้บริการนั้นแจ้งให้ทราบ ขอขึ้นทะเบียน หรือขอรับใบอนุญาต แล้วแต่กรณี ภายในระยะเวลา 90 วันแต่ไม่น้อยกว่า 60 วันก่อนครบกำหนดระยะเวลา 120 วัน¹⁷³

¹⁷⁰ พรฎ. e-Payment มาตรา 21

¹⁷¹ พรฎ. e-Payment มาตรา 24

¹⁷² พรฎ. e-Payment มาตรา 25 วรรคหนึ่ง

¹⁷³ พรฎ. e-Payment มาตรา 25 วรรคสอง

3.3.2 ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามมาตรา 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์) ลงวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ประกาศกระทรวงการคลังฯ ฉบับนี้ถือเป็นกฎหมายฉบับแรกของประเทศไทยที่กำหนดหลักเกณฑ์ควบคุมดูแลการออกบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ (Non-Bank)

1. ความเป็นมา

ประกาศกระทรวงการคลังนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกประกาศ ณ วันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2547 โดยอาศัยอำนาจแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 พ.ศ. 2515 ว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน กำหนดให้การออกบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์อันเป็นกิจการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการธนาคาร ซึ่งมีลักษณะตามที่ระบุไว้ในประกาศนี้ เป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต ซึ่งประกาศกระทรวงการคลังฉบับนี้ไม่ใช่บังคับแก่สถาบันการเงิน และผู้ออกบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้บริโภคเพื่อชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดอันเป็นธุรกิจของตนเอง ซึ่งต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ออกประกาศกระทรวงการคลังฯ ฉบับที่ 2 ประกาศ ณ วันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ได้ยกเลิกและเพิ่มข้อความในประกาศฉบับแรก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ออกตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลการให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551

ประกาศกระทรวงการคลังนี้ถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ยังคงมีผลใช้บังคับเพื่อควบคุมผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีลักษณะตามที่ประกาศกระทรวงการคลังนี้กำหนดต้องขออนุญาตและได้ให้ความหมายคำว่า “บัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์” หมายถึง บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ออกให้แก่ผู้บริโภคซึ่งระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยมีการชำระเงินให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ไว้ล่วงหน้า เพื่อนำไปใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดแทนการชำระด้วยเงินสดและได้มีการบันทึกมูลค่าหรือจำนวนเงินที่ชำระไว้ล่วงหน้า ซึ่งคำว่า “บัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์” ในประกาศกระทรวงการคลังหมายความถึง บัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามประมวลกฎหมายอาญา

2. คำจำกัดความ

“บัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์” คือ บัตรที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ออกให้แก่ผู้บริโภคตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์กำหนด เพื่อใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดแทนการชำระด้วยเงินสดโดยผู้บริโภค ได้มีการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดไว้ล่วงหน้า และมูลค่าเงินที่ชำระล่วงหน้าถูกบันทึกในบัตร

“บัตร” คือ เอกสารหรือวัตถุอื่นใด และให้หมายความรวมถึงตัวเลข หรือสัญลักษณ์ที่ผู้ประกอบ

ธุรกิจออกให้แก่ผู้บริโภค

ผู้บริโภค คือ ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ ซึ่ง ได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และ หมายความว่ารวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสีย ค่าตอบแทนก็ตาม”¹⁷⁴

“ผู้ประกอบการเงินอิเล็กทรอนิกส์” คือ ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

- 1) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
- 2) บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

3. ข้อยกเว้นการบังคับใช้

ประกาศกระทรวงการคลังฯ ไม่ใช่บังคับกับ “ผู้ประกอบการบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์” ดังต่อไปนี้

- 1) หน่วยงานของรัฐ
- 2) สถาบันการเงิน
- 3) ผู้ออกบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้บริโภคเพื่อใช้ซื้อ หรือรับบริการ เฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากผู้ขายสินค้าหรือให้บริการเพียงรายเดียว
- 4) ผู้ออกบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้บริโภคเพื่อใช้ซื้อ หรือรับบริการ เฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากผู้ขายสินค้าหรือให้บริการหลายราย ณ สถานที่ที่อยู่ภายใต้ระบบการจัดจำหน่ายและการให้บริการเดียวกัน¹⁷⁵

4. การจัดตั้งและการขออนุญาต

ผู้ประกอบการบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด และต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรี

การยื่นคำขอรับอนุญาตให้ยื่นผ่านธนาคารแห่งประเทศไทยตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานที่ระบุไว้ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- 1) สำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนบริษัท

¹⁷⁴ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 3

¹⁷⁵ ประกาศกระทรวงการคลังฯ (ฉบับที่ 2) ข้อที่ 2 ให้ยกเลิกความในข้อ 2 ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2547)

2) สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัท

3) สำเนาข้อบังคับของบริษัท

4) สำเนาทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัท

นอกจากนี้ ให้แจ้งชื่อ ประวัติการทำงาน และคุณวุฒิของกรรมการและผู้สอบบัญชี พร้อมทั้ง

สำนักงานสาขาและสถานที่ตั้งของสำนักงานสาขา ถ้ามี ¹⁷⁶

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีเงินทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าสองร้อย ล้านบาท ¹⁷⁷

5. เงื่อนไขในการดำเนินงาน

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ต้องระบุนายละเอียดและวิธีการบริหารเงินที่ได้รับล่วงหน้าจากผู้บริโภคอย่างชัดเจน และจัดให้มีการบันทึกบัญชีให้ถูกต้อง ทั้งนี้ เป็นไปตามเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ¹⁷⁸

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ต้องระบุนายละเอียดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆ อันเนื่องจากการใช้บริการบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจนครบถ้วนในเอกสารชี้ชวนใบสมัคร และสัญญา ทั้งนี้ ตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ¹⁷⁹

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ต้อง

1) แจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบถึงการเปิดสำนักงานสาขาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้า วันก่อนเปิดทำการสำนักงานสาขา นั้น

2) รักษาข้อมูลของผู้บริโภคไว้เป็นความลับ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) การเปิดเผยโดยได้รับคำยินยอมเป็นหนังสือจากผู้บริโภค

(ข) การเปิดเผยตามหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน หรือ การพิจารณาคดี

(ค) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ นั้น

(ง) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมาย ¹⁸⁰

ห้ามผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์กระทำการ ดังต่อไปนี้

¹⁷⁶ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์) ลงวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ” ข้อ 3

¹⁷⁷ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 4

¹⁷⁸ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 5

¹⁷⁹ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 6

¹⁸⁰ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 7

1) ลดทุน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

2) ย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือย้ายหรือปิดสำนักงานสาขาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

3) หยุดหรือระงับการดำเนินการเกี่ยวกับบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี¹⁸¹

ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการหรือเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1) การบริหารเงินที่ได้รับล่วงหน้าจากผู้บริโภค

2) ค่าธรรมเนียมใดๆ เกี่ยวกับการใช้บัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์

3) การตรวจสอบและการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการใช้บัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์

4) การแลกเปลี่ยนเป็นเงินสด

5) การปฏิบัติและจัดการเกี่ยวกับข้อมูลผู้บริโภค

6) การปฏิบัติเมื่อมีข้อร้องเรียน

7) การจัดทำบัญชีและรายงาน

8) เรื่องอื่นๆ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าจำเป็นเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชน¹⁸²

ห้ามผู้ใดซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เป็นการ ผู้จัดการหรือพนักงานผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเงินอิเล็กทรอนิกส์

1) เคยเป็นบุคคลล้มละลาย

2) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริต

3) เคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนการอนุญาต

4) เคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนการอนุญาตตามข้อ 10 แห่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (เรื่อง สินเชื่อส่วนบุคคล

¹⁸¹ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 8

¹⁸² ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 9

ภายใต้การกำกับ)¹⁸³

5) เคยเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือพนักงานผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนการอนุญาต¹⁸⁴ เมื่อปรากฏว่า

1) ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการดำเนินงานประการใดประการหนึ่ง

(1) ฐานะการเงินหรือการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชนอย่างร้ายแรง ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์นั้น แก้ไขการที่ได้ฝ่าฝืนละเลยหรือแก้ไขฐานะการเงินหรือการดำเนินงานให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดและให้รายงานให้รัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(2) หากผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์มิได้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ระงับการดำเนินงานทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเป็นการชั่วคราวภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ในการนี้ รัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขใดๆ ให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ปฏิบัติด้วยก็ได้

(3) หากผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ยังคงฝ่าฝืนไม่ดำเนินการตามคำสั่งของรัฐมนตรีตามความในวรรคสอง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์นั้นและให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม¹⁸⁵

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์มีความประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ ให้แจ้งรัฐมนตรีผ่านธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาเพื่อเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ให้รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาและมีคำสั่งว่าควรจะอนุญาต

¹⁸³ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ (ฉบับที่ 2) ข้อ 3 ให้ยกเลิกความใน (4) ของข้อ 10 ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์) ลงวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2547

¹⁸⁴ ข้อ 10 และ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ (ฉบับที่ 2) ข้อ 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (5) ของข้อ 10 ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์) ลงวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2547

¹⁸⁵ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 11

ให้เลิกได้เมื่อใด ภายใต้เงื่อนไขและวิธีการอย่างไร ทั้งนี้ ให้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากธนาคารแห่งประเทศไทย เว้นแต่มีเหตุจำเป็นจะแจ้งให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ทราบก่อนครบกำหนดดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เมื่อรัฐมนตรีอนุญาตให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์เลิกประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ ให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามวัน¹⁸⁶

ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 รวมทั้งตรวจสอบการดำเนินงานของกิจการตามที่กำหนดไว้ในประกาศฉบับนี้ และดำเนินคดีสำหรับความผิดตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ดังกล่าว¹⁸⁷

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ ต้องจัดให้กรรมการพนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้สอบบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์มาให้ถ้อยคำหรือแสดงสมุดบัญชีเอกสารและหลักฐานอื่น อันเกี่ยวกับกิจการผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์นั้นตามความประสงค์ของพนักงานเจ้าหน้าที่¹⁸⁸

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดตามประกาศฉบับนี้ต้องรับโทษตามที่ระบุไว้ในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515¹⁸⁹

6. บทเฉพาะกาล

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ประกอบธุรกิจอยู่ในวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะประกอบกิจการนั้นต่อไป ให้ยื่นคำขอรับอนุญาตภายในหกสิบวันแต่วันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ¹⁹⁰

ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ยื่นคำขอรับอนุญาต หากมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท เมื่อได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ต้องจดทะเบียนเพิ่มทุนและเรียกชำระทุนเพิ่มให้ครบถ้วนภายในหกเดือนนับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2547 และให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 60 วันนับแต่ประกาศ

¹⁸⁶ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 12

¹⁸⁷ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 13

¹⁸⁸ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 14

¹⁸⁹ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 15

¹⁹⁰ ประกาศกระทรวงการคลัง ฯ ข้อ 16

ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป)¹⁹¹

โดยผู้ที่ต้องการขอรับใบอนุญาตการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด โดยต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรี โดยยื่นคำร้องขอรับอนุญาตผ่านฝ่ายระบบการชำระเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย¹⁹² และต้องมีทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท¹⁹³

3.3.3 ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 เรื่องหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ลงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2559

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 ฉบับนี้ออกหลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลธนาคารพาณิชย์ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 นี้ได้ยกเลิกหลักเกณฑ์การควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์สำหรับธนาคารพาณิชย์ฉบับเดิม¹⁹⁴ ที่นำการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ไปรวมอยู่ในให้บริการการเงินทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ การให้บริการในรูปแบบของสาขาอิเล็กทรอนิกส์ การใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) และกำหนดหลักเกณฑ์การควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์สำหรับธนาคารพาณิชย์ แตกต่างจากผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่ธนาคาร

¹⁹¹ ประกาศกระทรวงการคลังฯ ข้อ 17

¹⁹² ประกาศกระทรวงการคลังฯ ฉบับที่ 1. ข้อ 3. ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด และต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากรัฐมนตรี

การยื่นคำขอรับอนุญาตให้ยื่นผ่านธนาคารแห่งประเทศไทยตามแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานที่ระบุไว้ในแบบดังกล่าว ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) สำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนบริษัท
- (2) สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัท
- (3) สำเนาข้อบังคับของบริษัท
- (4) สำเนาทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัท

นอกจากนี้ ให้แจ้งชื่อ ประวัติการทำงาน และคุณสมบัติของกรรมการและผู้สอบบัญชี พร้อมทั้งสำนักงานสาขาและสถานที่ตั้งของสำนักงานสาขา ถ้ามี

¹⁹³ ประกาศกระทรวงการคลังฯ ฉบับที่ 1. ข้อ 4. ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ต้องมีเงินทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท

¹⁹⁴ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 26/2551 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้บริการการเงินทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2551

พาณิชย์

แต่ปัจจุบันนี้หลักเกณฑ์การควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์สำหรับธนาคารพาณิชย์ไม่มีลักษณะแตกต่างจากผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์แล้ว เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าปัจจุบันการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์มีความแพร่หลายและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งรูปแบบของการให้บริการมีแนวโน้มจะพัฒนามากขึ้น เช่น การให้บริการในลักษณะ Virtual e-Money ประกอบกับคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจให้เงินอิเล็กทรอนิกส์ ให้รองรับความต้องการของผู้ใช้บริการและสภาพธุรกิจในปัจจุบัน โดยขยายขอบเขตการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์เป็นสกุลเงินตราต่างประเทศได้ด้วย รวมทั้งกำหนดให้ผู้ให้บริการจัดทำบัญชีเงินรับล่วงหน้า (Float) ที่ได้รับจากผู้ให้บริการแยกต่างหากจากบัญชีอื่นของผู้ให้บริการ และจัดทำให้มีการลงทะเบียนเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการในกรณีบัตรสูญหายหรือถูกขโมย ดังนั้น จึงได้ออกหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money) แยกต่างหากจากการให้บริการการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามขอบเขตและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เช่นเดียวกับผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมา

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ในการควบคุมดูแลการให้เงินอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Money) สำหรับธนาคารพาณิชย์ ในปัจจุบันแล้วพบว่าหลักเกณฑ์การควบคุมดูแลเช่นเดียวกันกับผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ นั่นคือ ธนาคารพาณิชย์ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ต้องอยู่ภายใต้ประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2559 ที่อาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ตามขอบที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยต้องแจ้งให้ทราบ ขึ้นทะเบียน หรือได้รับอนุญาตก่อนให้บริการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์¹⁹⁵

¹⁹⁵ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 เรื่องหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ลงวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 ข้อ 4.3

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 นี้ ได้ให้คำจำกัดความ “เงินอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า เงินอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์¹⁹⁶ ซึ่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายว่า “บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ให้บริการออกให้แก่ผู้ใช้บริการซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยมีการชำระเงินให้แก่ผู้ให้บริการไว้ล่วงหน้า เพื่อนำไปใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดแทนการชำระด้วยเงินสด และได้มีการบันทึกมูลค่าหรือจำนวนเงินที่ชำระไว้ล่วงหน้า” และนอกจากธนาคารพาณิชย์จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เช่นเดียวกันกับผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (Non-Bank) แล้ว ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 นี้ ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) เพิ่มเติม ดังนี้

1) ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำนโยบายการให้เงินอิเล็กทรอนิกส์อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ โดยนโยบายดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ และอย่างน้อยต้องครอบคลุมถึง รูปแบบการให้เงินอิเล็กทรอนิกส์ แนวทางการบริหารจัดการเงินรับล่วงหน้า (float) ที่ได้รับจากผู้ให้บริการ การควบคุมภายใน การบริหารจัดการความเสี่ยงจากการให้บริการ การบริหารความเสี่ยงจากการให้บริการ การบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจและการคุ้มครองผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องทบทวนนโยบายการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และทุกครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญที่กระทบต่อการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่อาจเปลี่ยนแปลงได้

2) ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีการบริหารจัดการเงินรับล่วงหน้า (Float) ที่ได้รับจากผู้ให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอเพื่อรองรับการทำธุรกรรมของผู้ใช้บริการและเพื่อลดความเสี่ยงจากการที่ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถชำระเงินได้ นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำบัญชีเงินรับล่วงหน้าดังกล่าวแยกไว้ต่างหากจากบัญชีอื่น และแยกแสดงไว้ในงบการเงินหรือแสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินให้ชัดเจน

โดยธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินรับล่วงหน้า (Float) ที่ได้รับจากผู้ให้บริการเพิ่มเติมตามความจำเป็น¹⁹⁷

¹⁹⁶ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 ข้อ 4.2

¹⁹⁷ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 ข้อ 4.4

1. การประกอบธุรกิจให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money)

ธนาคารพาณิชย์ต้องยื่นขออนุญาตต่อธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนเริ่มดำเนินการเมื่อประสงค์จะประกอบธุรกิจการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) หรือให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ที่แตกต่างจากประเภทบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ที่เคยได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย หรือกรณีเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการให้บริการแตกต่างจากที่ได้รับอนุญาตไว้อย่างมีนัยสำคัญ

ยกเว้นในกรณีดังต่อไปนี้ธนาคารพาณิชย์สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

(1) กรณีธนาคารพาณิชย์ประสงค์จะให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) ที่ใช้ซื้อสินค้าหรือรับบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้า จากผู้ให้บริการเพียงรายเดียว ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ โดยมีได้แสวงหากำไรจากการออกบัตร ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องแจ้งให้ทราบก่อนให้บริการตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

(2) กรณีธนาคารพาณิชย์ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้า และหรือรับบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้า จากผู้ให้บริการหลายราย ณ สถานที่อยู่ภายใต้ระบบการจัดจำหน่ายและการให้บริการเดียวกัน และต่อมาประสงค์จะให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อหรือรับบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจากผู้ให้บริการเพียงรายเดียว

(3) กรณีธนาคารพาณิชย์ได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทยให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ซื้อสินค้า และหรือรับบริการเฉพาะอย่างตามรายการที่กำหนดไว้ล่วงหน้า จากผู้ให้บริการหลายราย โดยไม่จำกัดสถานที่และไม่อยู่ภายใต้ระบบการจัดจำหน่ายและการให้บริการเดียวกัน และต่อมาประสงค์จะให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างจากประเภทบัญชีเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เคยได้รับอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย¹⁹⁸

2. การรายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

กรณีธนาคารพาณิชย์ต้องปิดระบบการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ชั่วคราวซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการในวงกว้าง ทั้งที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และที่เกิดปัญหาหรือเหตุการณ์ผิดปกติ ให้ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยเหตุการณ์ที่มีนัยสำคัญที่ต้องรายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทย¹⁹⁹

¹⁹⁸ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 ข้อ 4.5

¹⁹⁹ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 ข้อ 4.6

3. การแจ้งผู้ใช้บริการ

ในกรณีธนาคารพาณิชย์ต้องปิดระบบการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ชั่วคราวกรณีมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการในวงกว้าง ให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินการแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนหยุดให้บริการ อย่างน้อย 2 ช่องทาง โดยอาจแจ้งข้อมูลผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร หรือประกาศหนังสือพิมพ์ หรือปิดปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานใหญ่หรือสาขาหรือจุดให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์

ในเกิดปัญหาหรือเหตุการณ์ผิดปกติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการในวงกว้าง ให้แจ้งผู้ใช้บริการ 24 ชั่วโมง นับแต่เกิดหรือรู้ปัญหาหรือเหตุการณ์ผิดปกติ²⁰⁰

สารนิพนธ์ฉบับนี้ ศึกษาในประเด็นการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแล ซึ่งจะวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลการให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ในบทที่ 4 ต่อไป

²⁰⁰ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 18/2559 ข้อ 4.7